

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redakcija, Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

SCOVENE

Vojno poročilo št. 535 **Odbiti** siloviti napadi pri Gondarju

Veliko angleško letalo zajeto

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Angleško letalstvo je izvedlo polete nad Napoli in Brindisi. Nobene žrtve in le malo pomembna škoda.

Na bojišču pri Tobruku in Sollumu je bilo naše topništvo zelo delavno.

Med letalskimi boji nad Cirenaiko so naši lovci sestrelili dve sovražni letali. Nemški lovci so prisilili veliko angleško letalo k temu, da je pristalo za našimi črtami. 16 članov posadke je bilo zajetih.

Na Gondarskem bojišču je sovražnik ponovil silovite napade proti nekaterim našim postojankam po letalskem bombardiranju, ki je trajalo od zore do mraka. Po srditi obrambi in po silovitih bojih na nož so naše junaške čete povsod odbile napadalec, ki so imeli hude izgube in pustili na bojišču orožje in ranjence.

Rim, 19. novembra. AS. List »Telegrafo« je prejel iz vzhodne Afrike poročila, ki pravijo, da se italijanska posadka v Gondarju dobro drži proti pritisku angleških sil, ki so v ogromni premoči tako v številu orožja kakor tudi v opremljenosti. Uradniki, zasebni nameščenci, delavci, kmetje in mladina so v bojni črti obremenjeni s vojnimi in askari. General Nassi je razdelil nekaj vojaški hodliki, da bi vsi zaslužili ta odlikovanje. Enokolajno je dobil poštni upravitelj, ki i zapustil svojega mesta in je pomagal reševati svoje amesčence in je izpod razvalin rešil mnogo vrednosti in listin, dasi je bil med napadom sam zelo ranjen. Med letalskim napadom na bolnišnico sta bila mrtva 2 zdravnik obremenjen z bolniki, ki sta jih zdravila. Vse povsod veje junaštvo in ljubezen do domovine. Ponoči prihajajo v Gondar k obkoljenim četam zvesti domačini, ki izjavljajo, da bodo posadki pomagali, kadar bo prišel ugoden dan. Domačini so tudi povedali, da so nekateri abesinski poglavarji zavzeli sovražno stališče do neguša in angleških oblasti zaradi prevelikih davkov, ki so jih prebivalstvu naložili neguši in Angleži.

Berlin, 19. novembra. AS. Vodilni nemški list »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše o junaškem odporu italijanskih čet v Gondarju in pravi, da je duh, s katerim se italijanski častniki in vojniki že več mesecev upirajo premoči, brez primere in spada v okvir najboljših italijanskih vojaških tradicij. Ves svet občuduje te vojske. Tudi če bi Angleži vrgli ogromne sile na Gondar, bodo morali priznati, da so plačali za Gondar izredno visoko ceno.

Rim, 19. novembra. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da so italijanska letala bombardirala letališča in pomorska oporišča na otoku Malti.

Uspešni napadi na vzhodnem bojišču

Letalski napadi na Sebastopol, Moskvo in Petrograd Nad 10.000 vojakov zajetih in 171 tankov uničenih

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 19. novembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču so v teku novi uspešni napadi. Med boji v zadnjih treh dneh je bilo zajetih nad 10.000 vojakov in je bilo uničenih 171 tankov.

Zaradi letalskih napadov na trdnjavo Sebastopol so nastale v ladjedelnih in skladiščih eksplozivov velike eksplozije. V pristanišču je bil z bombami peškovovan velik tovorni parnik.

Bojna letala so ponoči bombardirala vojaške naprave v Moskvi in v Petrogradu in se prometne zveze v zaledju sovražnika na srednjem odseku bojišča.

Na angleškem otočju je letalstvo v noči na 19. november z bombami velike vrste bombardiralo pristanišča in oskrbovalne naprave predvsem na vzhodni obali.

V času od 9.—15. novembra je sovjetsko letalstvo izgubilo 232 letal in sicer 122 v letalskih bojih, 44 pa jih je sestrelilo protiletalsko topništvo. Ostanek je bil uničen na tleh. Med istim časom smo izgubili na vzhodnem bojišču 25 lastnih letal.

Carigrad, 19. nov. AS. List »Tasviri Efkare« objavlja novico, da hočejo Angleži prevzeti poveljstvo nad ruskimi četami na Kavkazu. General Jasan Sabis objavlja v listu o tem poseben članek, v katerem pravi, da tam ni bilo sreče, kjer so med zavezniki Angleži prevzeli poveljstvo. Angleške čete so bile na zahodnem bojišču pod francoskim

poveljstvom, pa se mu niso pokorile, ampak so se čez Dunquerque umaknile v Anglijo. Tudi v Grčiji so se angleške čete umaknile, in sicer kljub drugim nazorom angleškega poveljstva. Zato Angležem ni treba preveč zaupati, in sicer niti tedaj, ko poveljujejo, niti tedaj, ko se pokoravajo.

Stockholm, 19. nov. AS. V Londonu so zaradi položaja na Kavkazu zelo vznemirjeni. Angleži zagovarjajo mnenje, da je treba delati hitro, dokler je še sovjetsko vojno brodovje na Črnem morju. Angleži grade silno hitro letalska oporišča v Tiflisu, Sušumu, Sociu in tudi v Novorossiku.

Stockholm, 19. nov. AS. Sovjetski radio je sredi objavil, da se je v zadnjih urah položaj v odseku pri Tuli poslabšal. Vsi sovjetski protinapadi so bili odbiti in nemške čete so sovjetskemu oddelkom prizadejale velike izgube.

Boji za Sebastopol

Dopisnik Stefanija javlja: Po padcu Kerča je sedaj na vrsti Sebastopol. Ena izmed važnih utrdb v zunanem pasu je že padla. Okrog te utrdbe so divjali dolgo siloviti boji. Strašni napadi in protinapadi so se brez prestanka vrstili dan in noč. Sovjetske čete so se umaknile čete, ko so nemški strmoglavi porušili glavne dele utrdbe, in so skozi razpoke nemški metaleci ognja opravili svoje delo. Sovjetske čete so bile izvrstno oborožene z najmodernejšim orožjem, ki je bilo izdelano v moskovskih tovarnah. Boji se vrše v mrazu pod 12 stopinj pod ničlo. Razen tega piha močan severovzhodnik. Po padcu te utrdbe pa sovjetske čete niče ne kažejo, da bi brez boja popustile na drugih odsekih bojišča. Obrambni pas pri Sebastopolu je zelo globok, zelo solidno zgrajen in iz-

Duce sprejel generala Pricola

Rim, 19. nov. AS: Duce je sprejel v poslovilni avdienci generala Pricola, ki je pred kratkim zapustil mesto načelnika Glavnega Stana in mesto državnega podtajnika za letalstvo, da bi prevzel nove posle. Duce se je generalu Pricoli zahvalil za njegovo delavnost, ki jo je razvijal skozi dve leti za razvoj italijanskega letalstva.

redno močno oborožen. Razen tega pa je tudi ozemlje pripravno za branilca in težavno za napadalec. Treba je tudi priznati, da so Rusi v obrambi zelo vztrajni vojski, vzdržljivi, in da v svojem fatalizmu in naravnih pasivnosti vzdrže tudi na težkih postojankah. Tudi na takšnih, ki so takorekoč nevzdržljive. Razen tega sovjetske čete pri Sebastopolu nimajo izbirati drugega kakor vdajati se, ali pa umreti, ker umik po morju spriči čuječnosti nemškega letalstva skoraj ne prihaja v poštev. Ujetniki izjavljajo, da so tudi v Sebastopolu zgrajene ceste ovire, da so hiše podminirane; prav tako vojašnice, vodovod, elektrarne itd.

Pritisk na Vorošilovgrad

Budimpešta, 19. nov. AS. Poročila iz madžarskega glavnega stana pravijo, da je pritisk italijanskih, nemških in madžarskih čet ob Donu vedno večji. Sovražnik se na nekaterih točkah sridito upira, da bi omogočil izpraznitev Vorošilovgrada. Toda nemške in italijanske kolone in zavezniško letalstvo razbijajo obrambne naprave Vorošilovgrada in prometne zveze tega mesta. Tako bo nemogoče izprazniti to važno industrijsko središče. Vsi sovrážni protinapadi so bili odločno odbiti in je imel sovražnik hude krvave izgube.

Položaj na bojišču

Dopisnik Stefanija javlja: Zasedbo Kerča so Nemci postali gospodarji Azovskega morja, in sedaj ogrožajo že drugo črnomorsko pristanišče, ki je velike važnosti, Novorosijsk. Gotovo bodo sovjetske čete določno branile prehod med Krimom in nasproti ležečo pokrajino. Glavno obrambno črto pa je organiziral Timošenko med Rostovom in Astrahanom. Ako se Nemcem posreči pri Kerču preiti na drugo stran, se obeta novi sunek v obliki klesč proti obrambi Rostova in Astrahane. V teh pokrajinah zbirna in tako huda kakor v oserdanji in severni Rusiji.

Vedno bolj prihaja v poštev zasedba petrolejskih pokrajin. Petrolejska pokrajina leži med Crnim in Kaspijskim morjem. Deli pa se v dva dela. Južni del, ki leži južno od Kavkaza, dobavlja letno okrog 25 milijonov ton petroleja. Središče je Baku, izvozno pristanišče pa Batumi. Drugo petrolejsko ozemlje pa je severno od Kavkaza, ki daje letno okrog 5 milijonov ton petroleja. Baje so Sovjeti želeli, da bi Angleži branili tudi severni del Kavkaza. Angleži pa so se odločili samo za obrambo južnega dela.

Na srednjem bojišču so velike bitke vzhodno od Kursa in smeri proti Voronežu. Boji pa se nadaljujejo tudi na vsem moskovskem odseku. Pred Petrogradom se nadaljujejo napadi in protinapadi. Povsod je posebno živahno delavno nemško letalstvo.

Volga je zamrznila pri Samari

Ankara, 19. nov. AS. Promet na Volgi je ustavljen, ker je reka zamrznjena že pri Samari. Mraz je nastopil prej kot druga leta.

Vsa Italija je proslavila obletnico sankcij Nabiranje prispevkov za zmago - Italija in Nemčija uvajata edino pravi red v Evropi

Rim, 19. nov. (Stefani). Prapori, ki so se leta 1935. vzdignili po vseh krajih polotoka v znamenje izzivanja zoper gospodarske sankcije, sklenjene na predlog Anglije zoper Italijo, so se večkrat prikazali še lepši in še bolj žareči v spomin na onj dan, ki je zaznamoval začetek velike zmage nad obrekovalci in ki je Italijo povedel v slavno abesinsko vojno. In kakor se je pred leti italijansko ljudstvo pokazalo ponosno, strnjeno in zedinjeno okoli svojega Duceja, podpirano po njegovi neukrotljivi volji do odpora in do zmage, razsvetljeno po geslu svojega velikega poglavarja, geslu, ki pravi »Zmagati«, tako so včeraj po vsej Italiji delili to znamenje in je vsakdo dal svoj delež za odpor in za zmago. Obletnico sankcij je italijansko ljudstvo praznovalo s povzdignjenim duhom jasnosti in sile.

Oddelki liktorske mladine so korakali mimo kamnov, ki v sleherni občini spominjajo na krivično dejanje angleškega nasilja zoper Mussolinijevo Italijo. Sedeži krajevnih fašistovskih skupin, ženskih fašistovskih in mladinskih organizacij so bili popoldne odprti za zbiranje daril in zavojev, ki naj se pošljejo hrabrim bojevnikom. Ljudstvo se je povsod stekalo v velikem številu, da bi dajalo odpljiva znamenja svojega priznanja in svoje ljubezni do vojakov, ki v družbi nemških tovarišev bijejo veliko vojno, katere se bo končala s porazom velikega sovražnika Anglije.

Fašistovske obiskovalke so šle po bolnišnicah in nosile darila vojnim ranjenim, obiskale so pa tudi rodbine padlih, da bi jim izrazile sočustvanje vseh italijanskih žensk.

Rim je bil včeraj ves v zastavah. Od Kapitola pa do najponižnejših hiš. Korakanje mladinskih oddelkov mimo kamnov, ki spominjajo na nesramnost Zveze narodov proti Italiji, se je začelo že zgodaj zjutraj in se nadaljevalo ves dan. Manifestaciji se je pridružilo tudi meščanstvo.

Knežinja Piemontska je ob 12 obiskala delavnico 20. maja, ki je ustanova ženskih fašistov-

skih organizacij v prestolnici in kjer izdelujejo obleko za bojevnike ter pripravljajo darila za vojake na bojišču.

Kr. Visokost so sprejeli vrhovni nadzornik stranke, zvezni tajnik, pokrajinska zaupnica in drugi. Ustavila se je pri mizi za darove. Ko je vzela znak »Vincere«, je dala svoj dar. Nato je obiskala delavnico ter pregledala že pripravljene pošiljke oblek in vsebino zavojev za bojevnike. Visoka gospa je izrekla svoje zadovoljstvo nad popolno organizacijo v delavnici in nad znatnimi doseženimi uspehi. Pri izhodu ji je množica priredila manifestacije.

Na Mussolinijevem forumu so slovesno začeli novo šolsko leto akademije GIL-a v navzočnosti tajnika stranke ter obeh podpoveljnikov. Po pozdravu Duceju se je rektor spomnil 22 padlih gojencev, ki so po smrti dobili 6 zlatih kolajm za hrabrost. Staršem padlih je tajnik stranke podelil diplome honoris causa.

Ob obletnici sankcij je po vsej Italiji začel svoje delo tudi državni zavod za fašistovsko kulturo. Posebno slovesno se je delo začelo v Rimu. Navzoči so bili tajnik stranke z obema podtajnikoma in več članov državnega vodstva, predsednik senata in zbornice, predsednik italijanske akademije, zastopnika nemškega in japonskega poslaništva in drugi domači ter tuji odličniki. Predsednik zavoda nar. sv. Pelizzi je imel kratko poročilo o delu zavoda lani in o programu za prihodnje leto. Glavna naloga zavoda je, poglobljati in širiti fašistovsko kulturo ter organizirati duhovne in znanstvene sile za imperialne narodne in socialne cilje fašistovske revolucije. Zavod ima nad 200.000 članov iz vseh slojev, njegove tiskovine pa so dosegle poldrug milijon izvodov, kar v Italiji sploh nima primere. Omenil je ustanovitve novih organizacij v Ljubljani, Kotoru in Splitu ter v dnevi zapovedi omenil odsek v Gondarju, ki nadaljuje s svojo duhovno pomočjo rojakom.

Govornik je v nadaljnjih izjavah določil mesto, ki ga imajo sankcije v teku Mussolinijeve revolucije. Moralno načelo Mussolinijeve in njegovih prvih pripadnikov, ljudi iz vojnih jarkov in iz fašistovskih bojnih oddelkov, je bilo, da sta mednarodna pravičnost in socialna pravičnost neločljivi. Ni mogoč red med narodi, če ne temelji na redu med razredi v notranjosti posameznih narodov.

To je socialna vsebina fašistovske vstaje leta 1922. Danes je to načelo docela razvidno in jasno z narodnega in z mednarodnega stališča.

Sankcije so bile sklenjene in zapovedane, da bi onemogočile uspeh v Abesiniji. Dokazale naj bi bile, da je korporativni red nemogoč, toda to jim je docela spodletelo. Ko je proletarski narod, kakor je Italija, vstal in zahteval pravico, so kapitalistične države, imetnice bogastev, države, ki jih je mogoče imenovati gospodarske, stisnile okoli nje klesče, t. j. sankcije.

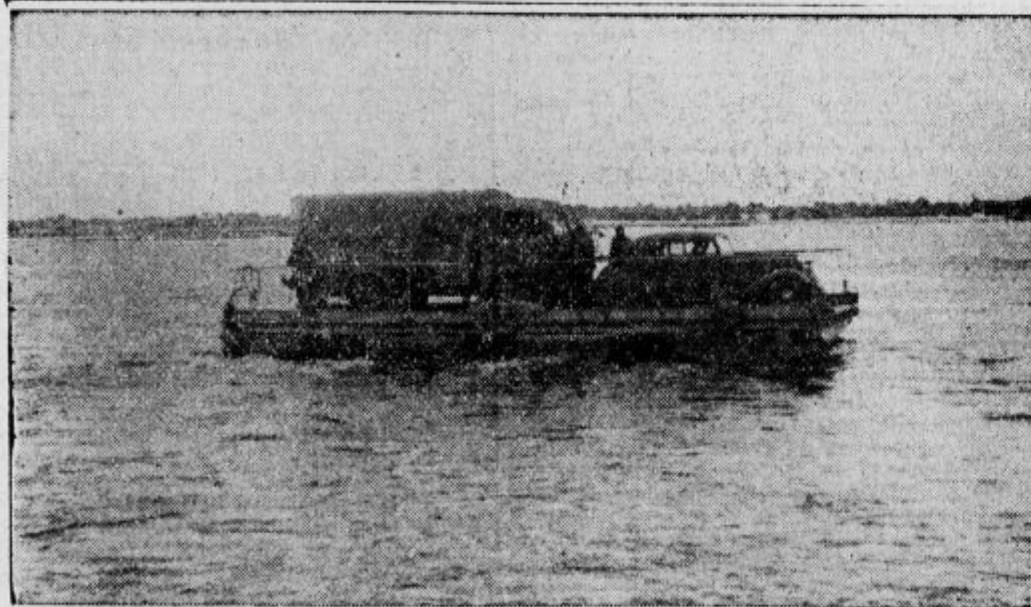
Zaradi svojega posebnega notranjega in gospodarskega reda jih je Italija lahko združila in uveljavila načelo, da ima politika prednost pred gospodarstvom in da je treba koristiti posameznikov podrediti skupnim koristim, da ima država pravico do gospodarskega vodstva, da je treba za seboj pobudo dvigniti na stopnjo javne koristnosti in da morajo razredi sodelovati za doseg socialnega blagostanja. Podobno je svoje gospodarstvo uveljavila tudi Nemčija in nadaljni razvoj je pokazal, da je to edino možni in edino pravi red.

Madžarski tisk ob obletnici sankcij

Budimpešta, 19. nov. AS. Ves madžarski tisk je včeraj v posebnih člankih opozoril na obletnico sankcij proti Italiji. Vsi članki so pisani v duhu pristranskega prijateljstva in obudovanja za Italijo.

Poluradno glasilo »Budapesti Ertesito« piše, da so se s sankcijami Anglija in vsi plutokratski narodi osramotili. Fašistična Italija lahko s ponosom gleda na ta dan, ko se je začel boj proti plutokraciji in se je ta boj nadaljeval ob strani Nemčije in njenih zaveznikov. Ta boj bo vodil do zmage.

»Pester Lloyd« piše, da Anglija ni mogla izkoristiti prilike, ki se ji je nudila, da bi branila suženjstvo in da bi s sodelovanjem 52 držav zadržala Italijo. Madžarski je ponosna, da se danes lahko spominja, da je njena vlada sklenila upreti se londonskim nameram in se ni priključila sankcijam.

italijanske čete prepepljajo svoja motorna vozila čez Dnjeper

Arabski narod se pripravlja na revolucijo proti Angliji Izjava bivšega iraškega ministra v Budimpešti

Budimpešta, 19. novembra. AS. Bivši iraški minister za propagando Rašid Ali Abbas Mil-miel Huli je pred Angleži srečno zbežal iz Iraka in biva sedaj v Budimpešti, kjer je podal častnikarjem zanimive izjave.

Izjavil je, da hočejo Arabci uresničiti zedinjenje Iraka, Palestine, Sirije in Transjordanije. Z vsemi silami smo se vojskovali proti zbranim angleškim silam, kajti Angleži so bili vedno egoisti in so bili nasprotniki neodvisnosti arabskega naroda. Angleži so zastoj pogнали v koncentracijska taborišča naše najboljše može, njihova policija se zastoj silovito trudi, da bi preprečila upor arabskega naroda. Kajti samo eno je gotovo: Arabsko ljudstvo ne bo ničesar več vedeti o angleškem gospodarstvu in ho-

če vreči s sebe angleško nadoblast.

V Iraku trajajo upori naprej in ti upori se bodo ponavljali, dokler zadnji Anglež ne bo pognan z naše zemlje. Arabska revolucija je la poboda in nikdo ne bo mogel ustaviti njene zmagslave.

Bivši iraški minister je nato govoril o angleških silah na Bliznjem vzhodu in je izjavil, da je angleško poveljstvo zelo vznemirjeno zaradi tega, kako se razvijajo dogodki na vzhodnem bojišču. Ves arabski narod trdno veruje v zmago držav Osi. Angleži bodo izgubili, kakor so vedno izgubili, tudi bitko pred vrati Indije. Ta dan bo važen dan v zgodovini in ta dan bo zapisan z najlepšimi črkami v zgodovini arabskega sveta.

Cankov o bolgarski zunanji politiki

Bolgarija se zaveda, kaj dolguje Italiji in Nemčiji

Sofija, 19. nov. AS. Na seji bolgarskega parlamenta se je nadaljevala razprava o splošni bolgarski vladni politiki. Na tej seji je imel velik govor bivši predsednik bolgarske vlade Aleksander Cankov, ki je med drugim izjavil:

Sedanja vojna bo privedla do velikih sprememb v političnem, gospodarskem in socialnem sestavu vsega sveta. Anglija se ne vojskuje za noben ideal, ampak skuša vsiliti samo svoje interese drugim državam. Italija in Nemčija pa se vojskujejo za ideale, ki so jih spontano sprejeli vsi drugi narodi.

Bolgarski narod — je rekel Cankov — nad vse spoštuje in ceni italijanski narod, ki je svetu dal

ogromne duhovne vrednosti. Storitvi moramo vse, da si pridobimo zaupanje italijanskega naroda in izogniti se moramo vsemu, kar bi zamoglo spraviti naše interese v nasprotje z italijanskimi koristmi, kajti ista usoda nas veže na Italijo.

Govornik je nato podčrtal, da goji bolgarski narod najlepša čustva za Albanijo, Hrvaško in Slovaško, ki so si pribošile svojo lastno neodvisnost, ter je poudaril, da ni nobenega ozemeljskega vprašanja med Bolgarijo in Turčijo, s katero želi bolgarski narod živeti v najpopolnejšem soglasju.

Danes bo tudi še govoril predsednik bolgarske vlade Filov.

Rooseveltov poraz v ameriškem parlamentu

Washington, 19. nov. AS. Po živahni razpravi je parlament s 167 proti 141 glasovom odbil zakonski načrt, ki bi moral dati ameriški vladi vsa pooblastila, da bi lahko internirala brez sodne preskave vse inozemce, ki so politično sumljivi.

Bojevitost Združenih držav

Tokio, 19. nov. AS. Parlament je soglasno sprejel odlok vlade, da se brez omahovanja nadaljuje z nacionalno politiko kakor jo je določila vlada. Vladni krogi izjavljajo, da je glavni krivec Amerika, da do sedaj še ni prišlo do pomirjenja s Kitajsko. Amerika tudi podpihuje nasprotje med Anglijo in državami Osi, ker Ameriki gre za

prevlado nad svetom. Japonski krogi pa izjavljajo, da ima japonska potrpežljivost svoje meje. Japonski narod je pripravljen na bodoči razvoj in vlada vedno lahko računa na strnjeno japonskega naroda.

Ameriško oporišče na severnem Irskem

Newyork, 19. nov. AS. Ameriški listi poročajo, da bo ameriško ljudstvo kmalu dooznalo, da imajo Združene države mogočno oporišče na severnem Irskem ne daleč od Londonderryja. Oporišča so gradili več mesecev, utrjevalna dela pa drže v največji tajnosti.

Poraz bo Angliji vsilil tudi nov gospodarski red

Rim, 19. novembra. AS. Angleški gospodarski tehnik »Economist« je obsojil zlato in je napovedal, da bodo temelje novemu gospodarstvu kmalu določili v Angliji, Ameriki, Nemčiji in drugih evropskih državah. O tem članku objavljajo svoje mnenje odlični italijanski gospodarstveniki in bivši finančni minister prof. Alessandro de Stefani. V turinski »Stampa« je de Stefani objavil članek, v katerem razlaga po »Economist« mnenje angleškega gospodarstva sveta.

Ta članek v angleški gospodarski reviji dokazuje, da tudi v Angliji računajo z možnostjo nove gospodarske organizacije in da bo ta nova gospodarska organizacija sveta različna od sedanjih, ki je slonela na svobodnem oblikovanju cen in na svobodnem gibanju zlata v mednarodnem svetu. Kratko rečeno: Anglija si pripravila gospodarsko organizacijo, ki bo podobna tisti, ki sta si jo ustvarili Italija in Nemčija. Članek v »Economist« je sicer napisan z dobro vero, toda dvomljivo je, kakšen vtis bo ta članek napravil v Ameriki, kajti Amerika ima sedaj v posesti vse zlato na svetu in tam v Ameriki vsekakor ne bodo zadovoljni s tem, če se odpravi mednarodni način prometa z zlatom. Ameriški monopol zlata ni nevaren Evropi in njenemu gospodarstvu, kajti Evropa se je že otrešla zlatega gospodarstva in sicer na polju notranjih in zunanjih cen. Ta politika bi bila samo nevarna za Anglijo in njen imperij.

Razumljivo je tedaj, da so v Londonu nemirni zaradi tega, ker odhaja vse zlato v Ameriko. Z zlatom pa si je Amerika mogla prisvojiti tudi angleško gospodarsko neodvisnost.

Sedaj je Anglija pred izbero, da se priključi evropski organizaciji gospodarstva, ali pa se podredi ameriškemu načinu. Na vsak način pa bo Anglija vojno izgubila in sicer ali proti Evropi ali pa proti Ameriki. To pa za Italijo in Nemčijo seveda ni tako važno kakor za Anglijo, ker sta obe državi že krenili na zdravo pot. Temelji novega gospodarstva se bodo ustvarili tudi za Anglijo, kakor se je to zgodilo za druge premagane države. Kajti poraz bo Angliji prinesel konec njene svetovne gospodarske nadoblasti.

General Dill odstopil

Stockholm, 19. nov. AS. Načelnik angleškega glavnega stana general Dill je odstopil in bo zapustil svoje dosedanje mesto dne 25. decembra. Za načelnika angleškega glavnega stana je bil imenovan general Allam Brooke, ki je bil do sedaj poveljnik teritorialnih čet. General Dill je bil imenovan za maršala in guvernerja Bombaya.

Avstralija se pripravlja na vojno

Newyork, 19. nov. AS. Po glasovih ameriških listov se Avstralija mrljivo pripravlja na vojno z Japonsko. Ze pol milijona moških vojaško suknjo. Da bi moglo čim več moških služiti pod orožjem, je avstralska vlada izdala zakon, ki določa tudi mobilizacijo žensk za pomožne službe. Po tem zakonu prihajajo v poštev ženske od 19. do 60. leta. Ministrski predsednik Curtin je izjavil, da ne veruje v uspešnost pogajanj med Ameriko in Ja-

Vrata na vzhod

Odesa

Kakor siva, kamnita prikazen sredi tekoče kaše se je v večerni zarji prikazala Odesa. Ko oko dolgo in ure videlo ničesar markantnega, ko se je ure in ure ustavljalo le ob utrjenih enoličnostih, je vstalo med čredo oblakov mesto: samotno, kljubovalno, široko razpostavljeno po granitnih tleh. V njem ni ničesar, kar bi spominjalo na domača mesta. Goli zidovi, veliki bloki, združeni v velikanske kvadrate, v določenih razdaljah pa veliki okrogli stolpi, ki so obenem branili trdnjavske ogle in so segali komaj nekaj nad zobčaste obzidje. Mesto je odprto proti nebu, ima obilico vrat in obrambnih hodnikov in se stopnjama dviga proti hribu na Besarabskem bregu reke Dnjester. Ravno smo prišli iz Tigine, prekoračili reko in stali na cesti v Tirapolu ter iz ozemlja, ki spada sedaj k Transnistriji pod romunsko upravo, gledali proti mestu. Ne poznamo zgodovine teh krajev, vendar pa smo takoj vedeli, da ti zidovi niso nastali iz ambicije katerega suverena. Kar smo videli pred sabo, ni bilo nikakoli ljubko mesto, marveč obrambno mesto, trdnjava, okoli katere veje smrtni dih meje, trdnjava, ki je odločena, braniti se pred vsakim, kdor bi se vanjo zadel.

Tigina

Tigina so imenovali Turki Bender, kar pomeni vrata. In v resnici so ti zidovi, ki jih je na-

pravil neki moldavski knez ob bregovih reke Dnjester, skozi stolaletja varovali vrata v Evropo. Kajti tukaj na jugu Besarabije, ki nima več za hrbtom stene Karpatov, so stepski ljudstva iz Azije skušala leto za letom vdreti v donavsko kotlino in v Evropo. V moderni zgodovini se je spremenil ta prastari nagon v politično tendenco ruskega imperializma. Obraz Besarabije je dobil podoben po stalnem trenju med zahodom in vzhodom, ki se je izražalo v udarcih in protitudarcih, v napadih in obrambah. Danes pa Dnjester ni več meja v starem smislu. Meja je fronta.

V letalu nad Besarabijo in Odeso

Leteli smo preko Moldavije. Dež je udarjal na letalo. Oblaki so segali skoraj do zemlje. Letalo si je utiralo pot med oblaki kakor ladja na visokem morju. Bili smo le 100 do 150 metrov visoko, da bi ne izgubili orientacije, ker nismo imeli v letalu radijske postaje. Na desni se je pokazal Galac, največje romunsko pristaniško mesto, položeno v amfibijsko pokrajino ob dolnji Donavi, kjer se tisočkrat prepletata zemlja in voda. Malo dalje je svetla črta, ki prihaja proti Donavi: reka Prut. Po odstopu Besarabije je bila tu meja med Romunijo in Sovjetsko zvezo. Z druge strani so grizle sovjetske strojnice, mostovi so bili podrti, železne ovire na romunski strani so pričale, da je bil med obema bregovima reke prepad, ki ga ne morejo več odpraviti nobeni sosedski ali prijateljski odnosi. To je sedaj od-

Nemški časnikarji v Turčiji

Carigrad, 19. nov. AS. Zastopstvo nemških časnikarjev, ki ga vodi dr. Schmidt, je včeraj z letalom prišlo v Carigrad in iz Carigrada odpotovalo v Ankaru. V turški prestolnici je zastopstvo na postaji sprejel generalni ravnatelj turškega tiskovnega urada Sevin Sarpel in drugi uradniški turškega ravnateljstva za tisk. Pri sprejemu so bili navzoči tudi zastopniki nemškega veleposlanstva.

Nemški veleposlanik von Papen je zvečer priredil sprejem na čast gostom. Drugi sprejem bo nocoj priredil ravnatelj turškega tiskovnega urada.

Morilec nemškega majorja v Bukarešti ustreljen

Bukarešta, 19. nov. AS. Grški državljani Sarandos je bil ustreljen. On je bil tisti, ki je v januarju z revolverjskim strelom ubil majorja nemške vojske Döringja, in sicer pred hotelom »Ambasador«. Pred nekaj dnevi ga je izredno sodišče v Bukarešti obsodilo na smrt.

Oskrba Bukarešte

Bukarešta, 19. nov. AS. Zaradi neenotnosti v ukazih in v disciplini so te dni v Bukarešti opazili, kakor pravi uradno vladno poročilo, da je začelo primanjkovati nekaterih glavnih življenjskih potrebščin, in sicer petroleja, kruha, drv itd.

Maršal Antonescu je takoj ukrenil vse potrebno, ker je bilo jasno, da ni nobenega razloga za pomanjkanje teh sredstev. Zato je izdal potrebne ukrepe, da bi se uredila oskrba in ker je minister Negel odstopil, je bil za državnega podtajnika in vodjo prehrane prebivalstva imenovan general Costantin.

Načrt za izboljšanje madžarskega kmetijstva

Budimpešta, 19. nov. AS. Ko se je obravnaval proračun kmetijskega ministrstva, je govoril tudi kmetijski minister baron Bamfi, ki je napovedal, da se pripravljajo novi zakonski načrt za razmah madžarskega kmetijstva. Med drugim je izjavil, da ima madžarsko kmetijstvo veliko nalogo in to je, da bi se povečala proizvodnja poljedelskih proizvodov. Madžarski narod je sedaj v vojni in mi imamo izredne dolžnosti. Zagotoviti moramo prehrano dežele, ob istem času moramo tedaj biti tudi vojniki na gospodarskem polju, in sicer z velikimi prijateljskimi državama Italijo in Nemčijo, ki sta sodelovali pri uresničenju naših narodnih teženj. Kakor se madžarska vojska vojskuje ramo ob rami z italijansko in nemško vojsko, tako se madžarski kmetje ramo ob rami vojskujejo s svojimi italijanskimi in nemškimi tovariši, da bi se povečala proizvodnja kmetijskih pridelkov.

Smrtne obsodbe v Bolgariji

Sofija, 19. novembra. AS. Vojaško sodišče v Rusčuku je obsodilo na smrt na večalih nekoga Žuku, ki je zažgal petrolejsko skladišče in ubil nemškega vojaka. Ista kazen je doletela nekoga bolgarskega saboterja, ki je zagrešil sabotažno dejanje na železniški progi Rusčuk-Varna. Dve osebi, ki sta skrivali oba zločinca, sta bili obsojeni vsapa na 15 let ječe.

Gospodarstvo

Dodatni deleži kruha za težake

Rim, 19. nov. s. S. 1. decembrom se bo povečal od 200 na 300 gramov dodatni obrok kruha za delavce težake, zaposlene pri najtežjih delih. V to skupino pridejo rudarji, pobiranci soli v solarnah, gozdarji, delavci pri razstreljevalnih delih in pri vrtnarju predorov, delavci pri tistih delih, kjer uporabljajo vrtnalne stroje na stisnjen zrak, dalje poljedelski težaki kakor tudi pastirji, ki pasejo živino ali ovce v višinah nad 1000 metrov. Potem prihajajo v poštev tudi pristaniški nosači, ki prenašajo tovore ročno ali pa na hrbtni najmanj pa v teži 100 kilogramov. Končno spadajo v to vrsto tudi obrtniki, ki opravljajo podobna dela, kakor so sprejeli našleta. Celotni obrok kruha se bo pri teh delavcih dvignil od 400 gramov dnevno na 500 gramov, če jim je bil poprej priznan obrok 300 gramov dnevno. Podjetja, kjer so najtežji težaki zaposleni, morajo svoje ljudi prijaviti v občini, kjer delujejo, in sicer z vlogo v dveh kopijah, podobno, kakor so storili to za delavce težake.

Od 1. decembra se dovoli dodatni obrok 100 gramov kruha tudi za matere od 5. meseca nosečnosti pa do poroda. Tako bo njihov obrok v celoti znašal 300 gramov dnevno. Za dosegte ugodnosti morajo prizadete matere prinesiti svoji občini zdravniško potrdilo. To potrdilo pa mora overoviti tudi občinska zdravstvena oblast.

1. decembra preneha dodatni obrok za juho, ki so ga dobivali poljedelski delavci, izjema pa ostane le za pastirje, ki pasejo živino v višinah

padlo. Letalo mirno nadaljuje svojo pot preko reke. Nad Besarabijo se je začelo jasnit in videli smo, kako neskončna je ukrajinska ravan, kako velik prostor, ki je bil doslej zaprt, je odprla sedanja vojna...

Slabo vreme nam je med poletom zastiralo pogled na posledice vojne, ki je pred nedavnimi divjala po teh krajih. Zavesa pa se je kmalu odgrnila in nudil se nam je pogled na pokrajino, ki je ležala na vojnem nakuvalu in je razbita pod vojnimi udarci. Med pustim zelenjem ravnih tal zija na kilometre daleč luknja pri luknji, sami sledovi topovskih granat. Vmes je polno zavrtih rumenih črt — ostankov bojnih jarkov. Skoraj noben kvadratni meter ni ostal nepoškodovan. Skoraj neverjetno se zdi, da so tu živeli in se borili ljudje. Pa je bilo vendar res. Letimo nad bojnimi poljanami pred Odeso, kjer so Romuni doprinesli velike žrtve, ko so tedne in tedne oblegali tehnično nadmočnega nasprotnika. Ze so pred nami obrisi mesta, v ozadju pa se je zablskalo morje. Bližamo se mestu in vidimo pestrost streh in pročelja hiš. Katedrala z značilno kupolo nima križa. Pod nami je roj črnih tovarniških dimnikov, toda vse stoji, iz nobenega ne prihaja dim. Tam, kjer je velik kup opeke in nekaj zvitega železa, je bila prej postaja. V pristanišču je bilo več ogradij uničenih in požganih ladij, razdrti žerjavi itd. Mesta skoro ni več, v zrak štrle hiše brez streh, ožgani zidovi, cele ulice so ponekod en sam kup razvalin.

Tako je pisal o Odesi poročevalec lista »Frankfurter Zeitung«, ki je obiskal razne kraje na vzhodnem bojišču.

Italijanski knjižni dar

mestni knjižnici v Budimpešti

Budimpešta, 19. nov. AS. Generalno ravnateljstvo madžarskih knjižnic poudarja v svojem letnem poročilu, da je madžarska mestna knjižnica v Budimpešti prejela od italijanske vlade velik knjižni dar, in sicer se je ta knjižnica letos obogatila za 776 del italijanske klasične književnosti.

Diplomatske zveze med Irakom in Japonsko prekinjene

Tokio, 19. nov. AS. Zunanji minister je objavil, da je naročil japonskemu odpravniku poslov v Bagdaru, da naj takoj zapre japonsko poslatništvo v iraški prestolnici, ker je japonska vlada prejela od iraške vlade obvestilo, da Irak prekinja diplomatske zveze z Japonsko.

Japonski odpravnik poslov se bo vrnil v Tokio z letalom. Pristojni krogi v Tokiju izjavljajo, da ta ukrep ne bo imel nobenega posebnega učinka, ker so diplomatske zveze med Japonsko in Irakom bile prekinjene dejansko že v aprilu, ko je Anglija na ves Perzijski zaliv razlegnila obveznost navicirata.

Kdo je umoril Naša Šibija

Ankara, 19. nov. AS. Iraška policija je ugotovila morilec Naša Šibija, čeprav ga doslej še ni mogla prijeti. Morilec je neki 34 letni Ahmed Nasbi. Ze v Palestini se je boril proti Angležem. Nato je zbežal v Sirijo, potem pa v Irak, kjer je sodeloval v uporu proti Angležem. Pozneje se je tudi v Iraku boril proti Angležem. V bojih je bil ranjen in so ga ob angleški zasedbi Iraka prijatelji imeli skritega v neki hiši v Bagdadu, kjer je ostal do atentata na ministrskega predsednika.

Aretacije saboterjev na Švedskem

Stockholm, 18. nov. AS. Policija v Stockholmu je odkrila skupino saboterjev, ki so hoteli izvesti sabotažno dejanje proti smodnišnici v Hamerliju. Policija je aretirala več oseb, ki so bile v zvezi s skupino norveških saboterjev. Aretiranih bo še več oseb.

Boj proti črni borzi v Grčiji

Atene, 19. nov. AS. Boj proti črni borzi zavzema vsak dan nove oblike. Grški listi objavljajo obsežna poročila o aretacijah spekulativ, ki so skrivali živila in so jih prodajali po prepevedanih cenah. Vsi grški listi poudarjajo, da je velika razlika med zasledbenimi oblastmi, ki so vedno skrbjele za prehrano prebivalstva in angleškimi oblastmi ali pa grškimi spekulativ, ki so se vedno skušali obogatiti na račun svojih rojakov. Sicer pa bo proti verižnikom v Grčiji ustanovljeno posebno sodišče, ki mu bo predsedoval minister Bacos. Predsednik vlade general Colakogu se osebno zanima za potek preiskav proti črni borzi in je priporočil sodiščem, da naj sodijo krivce strogo in da naj bodo razprave proti članom črne borze končane v 14 dneh.

Silovit potres

Tarent, 19. nov. AS. Potresomerski aparati so ugotovili izredno silovit potres, čigar središče mora biti oddaljeno približno 9000 km. Ta potres je moral biti strahoten, ker so se aparati tresli nad 4 ure.

Zasedanje italijansko-hrvatskega odbora na Reki

Pod predsedništvom grofa Volpija je bilo dne 15. in 16. t. m. na Reki zasedanje italijansko-hrvatske komisije. Sej komisije so se udeleževali s hrvatske strani minister in državni podtajnik zunanjih zadev, hrvatski minister notranjih zadev, finančni minister ter državni podtajnik za javna dela, hrvatski poslanik v Rimu itd. Z italijanske strani so bili prisotni zastopniki Kr. ministrstva zunanjih zadev, finance, izmenjave in valute, reški prefekt in drugi italijanski zastopniki.

Na seji so razpravljali o vprašanjih, ki spadajo v pristojnost stalnega ital-hrvatskega odbora. Ob tej priliki so obravnavali razna vprašanja na osnovi obstoječih sporazumov in so bile izmenjane misli o vprašanjih splošnega značaja. Potek se je bil v duhu najbolj prijateljskega razumevanja.

Zasedanje italijansko-hrvatskega odbora na Reki

Pod predsedništvom grofa Volpija je bilo dne 15. in 16. t. m. na Reki zasedanje italijansko-hrvatske komisije. Sej komisije so se udeleževali s hrvatske strani minister in državni podtajnik zunanjih zadev, hrvatski minister notranjih zadev, finančni minister ter državni podtajnik za javna dela, hrvatski poslanik v Rimu itd. Z italijanske strani so bili prisotni zastopniki Kr. ministrstva zunanjih zadev, finance, izmenjave in valute, reški prefekt in drugi italijanski zastopniki.

Na seji so razpravljali o vprašanjih, ki spadajo v pristojnost stalnega ital-hrvatskega odbora. Ob tej priliki so obravnavali razna vprašanja na osnovi obstoječih sporazumov in so bile izmenjane misli o vprašanjih splošnega značaja. Potek se je bil v duhu najbolj prijateljskega razumevanja.

Število prebivalstva Rima. Po statističnih podatkih za konec oktobra znaša prebivalstvo Rima že 1.407.650.

Novi irski zakon o kmetijskem kreditu, ki je stopil te dni v veljavo, je po izjavi predsednika De Valere zgrajen po italijanskem vzoru.

Sodelovanje italijanskih in hrvatskih obrtnikov. Te dni se mude v Zagrebu zastopniki italijanskega obrtništva pod vodstvom nar. sv. Petra Gazottija. Imeli so sestanek z zastopniki hrvatskega obrtništva, na katerih so se pogovarjali o sodelovanju med italijanskim in hrvatskim obrtništvo.

Bankovci po 20 in 10 din na Hrvatskem. Državni blagajnik na Hrvatskem dr. Vi. Košak obvešča občinstvo, da prenehajo z 20. novembrom veljati kot zakonito plačilno sredstvo bankovci po 20 in 10 din na Hrvatskem. Zamenjava teh bankovcev za nove hrvatske bankovce se bo izvršila od 17. do 20. novembra letos pri številnih bankah in uradih na Hrvatskem.

Uvoz železa na Hrvatsko. Oddelček za zunanjo trgovino ministrstva za obrt, veleobrt in trgovino obvešča vse uvoznike železa na Hrvatsko, ki hočejo zaključiti dobavne pogodbe za železo iz Nemčije, da prilže svojim prijavam tudi originalno naročnino.

Slovaška zunanja trgovina. V prvi polovici letos je znašal uvoz na Slovaško 1.466 milij., izvoz pa 1.573 milij. kron. V slovaški zunanji trgovini je na prvem mestu Nemčija s 1.115 milij. kronami, nadalje protektorat s 1.195 kronami.

Pripravimo se na zadostilne pobožnosti!

Vedimo, da ta velika narodna pobožnost ni samo v tem, da prosimo presv. Srce Jezusovo za zadostenje le prve petke v mesecu, ampak da je pred začetkom teh velikih pobožnosti, ki jih naš narod dosedaj še ni opravljal, tudi devetdnevica, ki se prične drugi teden, 26. novembra. Točna naznanila o devetdnevici bodo časopisi še objavili. — Ker je čas silno kratek, je treba, da vsak katoličan postane apostol in pridobi za pobožnost svoje prijatelje in znanke, da bo v teh pobožnostih združen ves narod brez razlike prepričanja.

Farani! Ponudite se Vašemu župniku takoj za pripravljajni odbor, kajti za te pobožnosti ne zadostuje samo navadno oznanilo, ampak je treba obiskati in povabiti vsako družino, vsakega človeka v fari. V ta namen je Prezv. naslovil na vsako družino posebno pismo, ki ga bo prejela pred začetkom pobožnosti.

Ze v tem prizadevanju našega prevza škola moramo spoznati pomen teh zadostilnih pobožnosti, ki naj jih opravlja ves narod. Presv. Srce Jezusovo naj obilno deli milosti in svoje usmiljenje na nas, da bomo spoznali pot resnice in pravice, da nam bo to usmiljeno Srce odpustilo grehe in zablode, v katerih žive tudi mnogi med našim narodom.

Farani! Pojdite takoj k Vašemu župniku, ki naj ustanovi primeren pripravljajni odbor za te pobožnosti, ki bo imel nalogo skrbeti za udeležbo in delati po direktivah prevza škola ozir. glavnega pripravljajnega odbora.

V Ljubljani bodo pobožnosti skoraj v vseh cerkvah in kapelah, na deželi pa ne samo v farnih cerkvah, ampak tudi v tistih podružničnih, ki so sredi naselij, ki imajo daleč v farno cerkev.

† Mons. Mihael Hušo

Nenadoma je umrl na Reki stolni kanonik monsignor Mihael Hušo. Pokojnik je bil med najodličnejšimi predstavniki slovenske duhovščine v Primorju in si je pridobil za Cerkev in narod nemnoljivih zaslug.

Rodil se je dne 17. septembra 1882 pri Sv. Ivanu v Trstu. Po novi maši leta 1905 je kaplanoval v Brezovici in Hrušici v Istri, nato pa je deloval kot kurat v Podgradu, kjer je sezidal lepo novo cerkev sv. Cirila in Metoda. Leta 1915

je postal župnik v Hrušici, kjer se je posebno posvetil združnemu delu in v težkih razmerah uspešno vodil posojilnico in mlekarico. Leta 1924 je prišel za župnika in dekana v Jelšane, kjer je z velikim uspehom deloval do leta 1935, ko je bil imenovan za stolnega kanonika na Reki.

To je kratka življenjska pot tega velikega moža. Osebo je bil srčno dober, priazen in ljubezniv, pravi oče vseh, ki so prišli z njim v stik, pa tudi tesel družabnik, da si je namah osvojil srca vseh. Bil je mož širokega obzora, ki se je zanimal za vsa aktualna vprašanja, mož izrednih sposobnosti in vzoren duhovnik, ki je tudi v najtežjih razmerah bil ljudstvu v oporo. Užival je velik ugled ne samo pred narodom, temveč tudi pri višjih cerkvenih predstojnikih. Zadnja leta ga je trla težka bolezen, ki jo je prenašal s čudovito potrpežljivostjo in razvodušnostjo, saj je bil človek, ki ga tudi najhujši udarci niso potirali, temveč je tudi v najtežjih urah ohranil vedro razpoloženje in neusahljivi optimizem v vseh zadevah. Njegova smrt je zasekala globoko vrzel v vrste tukajšnje duhovščine in izguba takega požrtvovalnega in plemenitega moža se da le težko nadomestiti.

Izpolnjena mu je bila poslednja želja, da je bilo njegovo truplo prepeljano v Jelšane, kjer se je v ponedeljek dne 17. t. m. dopoldne vršil pogreb, tako lep in mogočen, kakršnih je malo. Prihiti so k zadnjemu slovesu predvsem slovenski duhovniki v reški škofiji z zastopnikom škola dekanom trnovskim g. Jamnikom na čelu, pa tudi mnogo drugih z Reke in iz tržaške škofije, saj se je kljub neugodnim zvezam zbralo 35 duhovnikov. Pogrebne obrede je vodil ob številni asistenci gen. vikar in prošt. dr. Regalati. V ganljivih besedah se je v nabitosti cerkvi poslovlil od velikega pokojnika župnik g. Janez Kalan iz Knežaka, slovesno peto sv. mašo pa je opravil jelšanski dekan g. Perkan. Dolga je bila vrsta pogrebcev, ki so s tihimi molitvami, s cvetjem in solzami spremljali gospoda monsignorja k večnemu počitku. Speli so pa zapeli večno lepo pesem »Vigred se povrne« in »Nad zvezdami«, kjer naj duša ljubljanskega gospoda Hušota uživa večno veselje in mir!

Da se prepreči zlorabe Rdečega križa

Da se prepreči zlorabe pri zbiranju prispevkov v korist Rdečega križa, opozarjamo občinstvo, da so upravičene zbirati za Rdeči križ le one osebe, ki imajo pravilno pooblastilo, izstavljeno od Pokrajinskega odbora Rdečega križa iz Ljubljane, opremljeno s štampiljko in podpisom predsednika in blagajnika Pokrajinskega odbora Rdečega križa v Ljubljani.

Drugi prostovoljni darovi za Rdeči križ naj se pošiljajo naravnost Pokrajinskemu odboru Rdečega križa v Ljubljani (pošt. hranilnični račun št. 11.862.).

Sporočila o terorističnih dejanjih

Zvečer, dne 10. novembra, je bil na pragu vratarske hišice tvornice Motvoz in platno v Grosupljem ustreljen s štirimi strelji iz pištole 20-letni vratar Anton Hren.

V skladišču sporovoznega blaga na železniški postaji v Ljubljani je bil ubit železničar Peter Zlatnar ob priliki silovite eksplozije bombe, ki jo je pripravil v zločinske namene.

Predvčerajšnjim zvečer je skupina kr. karabinerjev, finančne straže in žrnih sraje srečala v bližini Trebnjega gručo komunistov. V spopadu sta bila ubita dva terorista, enega pa so aretirali. Ostalim se je posrečilo pobegniti v nastopajočem mraku.

Zadnja dela za regulacijo Ljubljane

Graditev zatvornice na Poljanah so že začeli pripravljati

V septembru je bila druga licitacija za dograditev zatvornice na Ljubljani ob stari cukrarni. Ta licitacija je obsegala gradbeno dela, potrebna, da se dokončajo stebri, ki bodo nosili zatvornične naprave in most nad zatvornicami. Zase pa bo prišla na vrsto graditev zatvorničnih naprav z železnimi vrati. Licitacija v septembru je uspela. Gradbeno dela so bila proračunana na 704.015 lir. Med dvema ponudnikoma je ugodnejšo ponudbo stavil inž. Tomaž Strukelj iz Ljubljane, ki je bil pripravljen prevzeti graditev stebrov z 9% popustom. Izlicital je to gradbeno delo za 640.653 lir. Nadzorna oblast je licitacijo potrdila in podjetje je bilo uvedeno v delo. Zgodnja zima in pomanjkanje nekaterih gradiv je preprečilo, da bi se graditev stebrov za zapornice začela v večjem obsegu. Pač pa je podjetje začelo s predpripravi, ki so prav tako potrebne.

Na levem bregu je začela še skupina kamnosekov klesati kamnine, s katerimi bodo stebri zatvornice učinkovito obloženi. Načrt za zatvornico je izdelala terenska sekcija za regulacijo Ljubljane. Na predlog mesta Ljubljane pa je univ. prof. Jože Plečnik ta načrt še arhitektonsko izoblikoval in dal zatvornici tako zunanjost, da bo mestu tudi v okras. Zatvornica bo imela v sredi struge oporni steber, ki bo na zunanji podobni stranskima opornima stebroma na bregu. Ker bo srednji oporni steber skoraj 4 m širok, je bila pri sedaj dokončanih gradbenih delih na Ljubljani struga razširjena za 4 metre. Tako bo ostal pretočni presek prav tako velik, kakor skozi vse mesto, kjer je struga

Funkcionarji Liktorske Mladine pri Visokem Komisarju

Ekse. Grazioli, zvezni poveljnik italijanske liktorske mladine v Ljubljani, je danes sprejel funkcionarje zveznega poveljstva GIL-a, ki jih je predstavil zvezni podpoveljnik Cassani. Visoki komisar je prisotne prisrčno pozdravil ter jim naročil točne smernice za delo, katero morajo izvrševati v raznih sektorjih porajajoče se organizacije.

V spomin Tončki Radejevi učiteljici v Senovem

Sredi jeseni si nam omahnila v smrt. V snežnem metežu so položili Tvoje mlado truplo v naročje domače zemlje in gomile jesenskega cvetja so prekrile Tvoj poslednji dom. Nemo stoji ob grobu Tvoji dragi in ne morejo doumeti globine svoje boli. Obnemeli smo tudi Tvoji prijatelji v daljini in dolgo nismo verjeli črni novici, in to tem manj, ker si bila med nami v teh hudih časih vedno najbolj vesela, najbolj hrabra in polna neomajnega optimizma v lepšo bodočnost. Vedno nam zvene v ušesih Tvoje ohrabrujoče besede, Tvoj vedri smeh, vedno so nam v spominu Tvoje prijazne, živahne oči.

Toda pretežka je bila usoda, ki je zadela Tebe in nas vse. Skrivala si jo, dokler se ni strlo srce ustavilo za vedno. Z njim so obnemela Tvoja usta, oledenela je Tvoja ljubezniva smeh, umolknila so Tvoje vesele pesmi. Za vedno...

Kako vesela, prisrčna in intimna je bila naša družba, ki si ji dajala vedno novih impulzov, ki si ji bila središče družabnosti.

Draga Tončka! Koliko načrtov sva kovali za proslavo našega praznika, vsi so s Teboj vred legli v mrzli grob. Brez Tebe bo tudi meni skajeno veselje.

Pričujoče vrstice mi narekuje neskaljeno prijateljstvo, a tudi društveno sodelovanje, ki naju je družilo. Vzljubila sem Te, odkar sem Te spoznala, in to čustvo me je vezalo neskaljeno na Tebe do konca. Vem, da Te je isto čustvo navdajalo tudi do mene, saj me nisi zapustila, v najtežjem trenutku si mi nesebično in pogumno stala ob strani. Hvala Ti za to, hvala Ti predvsem za Tvojo ljubezen!

Zavr. Vida.

Kričanska vljudnost

Pohvala je dejanje ljubezni. Predstojnik, ki svojih vestnih služabnikov ali podanikov nikoli ne pohvali, ta jih ne ljubi. Ni najmanjše vzgojno sredstvo: deliti zaslužen pohvalo. Pohvala predstojnika zveni včasih kakor glas božji. Plemeniti človek pa je previden tudi tedaj, kadar mora izreči grajo. Kristus je iskarijota pri zadnji večerji opozoril tako, da so mislili součenci, da mu je poveril dobro delo...

Bodi radodaren s pohvalo in počasen z grajo. Ne govori o napakah bližnjega, četudi niso več skrite. Kakor odhiti v čistem zraku je ljubeči molk in dobrohotna beseda. Če boš namesto le o slabih govoril rajši o dobrih straneh svojega bližnjega, bo tudi Bog ob sodbi storil isto s teboj. Klic in njegov odmev sta si vedno enaka. Ljubezen je v žrtvah, odpovedih, ozirih in zatajevanjih. Brez tega je kršanstvo le surogat, gesta, fraza, maska. Ljubezen do telesa je omahovanje, zakaj lepota mine; je nezvestoba, zakaj telesna lepota je razdana na mnoge; je sebičnost, zakaj užitek nad njo le jemlje, pa nič ne daje. Kjer ni samopremagovanja, ni ljubezni.

Pomisli na svoje starše! Koliko v skrbi prečutih noči, koliko v delih prestanjih dni, koliko služb in uslug, koliko ponižanj in premagovanj. In plačilo? Kako pritlikava je naša hvaležnost! Enako z enakim: ljubezen za ljubezen. Del ljubezni, ki jo dolguješ Boga, dolguješ tudi staršem. Napravi jim, kolikor le moreš veselih dni, zakaj hitro teče življenje. Imej nežno čutečo ljubezen do njih, ki imajo nežno čutečo ljubezen do tebe. Tako boš po njih prejel čudovit in čudodelen blagoslov. Izpolnitev četrte božje zapovedi nosi posebno plačilo.

Velika je tudi sreča medsebojne bratovske in sestrskje ljubezni. To ni samo sorodstvo krvi, marveč tudi sorodstvo duš. To je najboljši in najlepši prijateljstvo, ki ga more biti človek deležen v navadnem redu človeške družbe.

Pravi prijatelj mora priti sam. Prijateljstvo slajša skupno bivanje, lajša trpljenje in podvoji veselje. Prijateljstvo bodi vedno čisto, zakaj čutnost oslabi ljubezen. Prijateljstvo bodi čist zrak, bela samota, svež kruh in zaželeno zdravje. Prijateljstvo, ki izvira iz Boga, je kakor Bog iskreno in večno. Ako služi bližnjemu v pravem prijateljstvu, se ne moreš tako skrivati pred njim, da bi ubežal zaslužnemu plačilu. Vsaka zemeljska sreča se izčrpa, le sreča toplega srca ne, zakaj dokler bije, se sočutno raduje in žaluje z drugimi. Srečen je le, kdor more, ali vsaj hoče, drugim dati veselje. Najvišjo modrost ima, kdor ljubi in v ljubezni dela za druge.

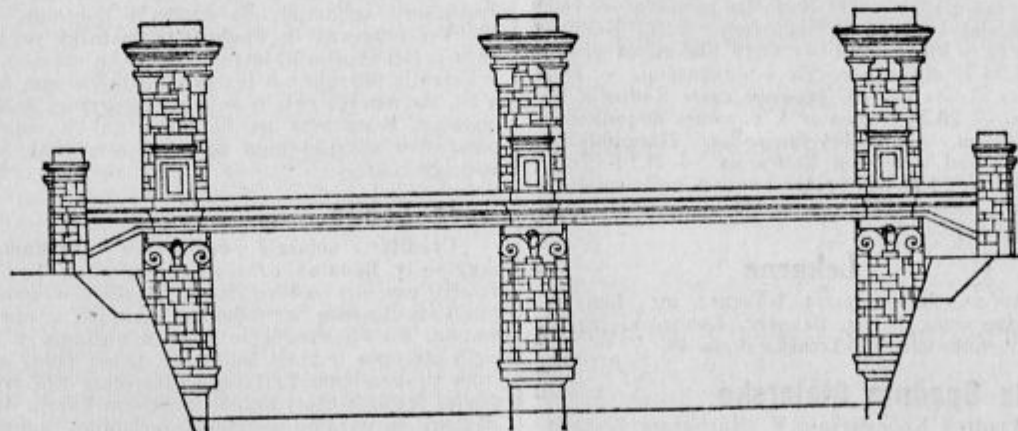
Ako si žejen veselja, pojdi ter stori vsaj enemu človeku kaj dobrega, najboljšo svojemu sovražniku. Ljubezen je božja misel, ki živi v človeškem srcu. Mnogokaj more človek pogrešati, samo sočutnega človeka ne. Ako si hočeš ljudi pridobiti za svojo idejo, je potrebno, da si prej pridobiš njih ljubezen. Pred ukazom mora hoditi dobrota, toda še pred njo in vedno z njo dobrohotnost. Hočeš biti ljubljen, moraš prej ljubiti sam. Samo ljubezen podeli moč, kraljevo moč, ki pravično vodi in vlada. Poslji žarek ljubezni in vrne se žviž glasbeni — čeprav sele čez dolgo let. Dvigni ljubezni in odmevalo bo v človeškem srcu, ki je zanj ustvarjeno. Kar ljubezen seje, vedno vzklaj, o pravem času. »Dobro drevo more roditi le dober sad.«

Glas ljubezni prej ali slej preglasi vse drugo, kar kriči, hrumi in buči: bodisi mržnja ali sovraštvo, bodisi zlohotnost ali neumevanje. Ljubezen premaga vse. Dobrohotnemu človeku stoji Bog ob strani. Božja roka vodi dobrohotnega človeka na čudovit način od sreče do sreče. Pri vratih, kjer odhaja miloščina, prihaja božji blagoslov. Ljubezen množi in ohrani milost v naši duši. Božja pravičnost je največja sreča, ki jo more človek občutiti — in kdor v resnici ljubi, tudi res občuti božjo bližino. Sam pravi: »Jaz ga bom ljubil in se mu bom razodel.«

Letos: da ni bilo velike nedelje, praviš? Ljubi, vsaj nekoliko ljubi in v duši zasije velika nedelja.

Ljubezen pokriva množico grehov. Nad dobrohotno in človekoljubno dušo pri sodbi božji ne bodo govorila božja usta o človekovih grehih in božje oko ne bo videlo njegovih napak in božja roka se ne bo dotaknila njihovih skritih ran. Ako poznaš kje zares dobrega človeka, približaj se mu in rad se pomudi pri njem, rajši in večkrat ko pri drugih. Razširi svoje srce in raztesni svojo ljubezen predvsem po tem, kar je pred teboj. Moreš namreč biti ljubezniv, ker je zapovedano, da moraš biti ljubezniv. Reci: hočem in polovico dobrodelne poti je za teboj. Kjer je dobra volja, tam se vedno pridruži tudi božja milost. »Vse morem v njem, ki me krepa...«

Telo človekovo je podvrženo betenosti in staranju, a duša se ne sme starati. In vendar, kako redkokdaj se najde duša, ki si je ohranila mladostno svežost. Skrivnost je nezveljavljive mladosti obstaja v ljubezni, ki ne neha delati dobro.

Takšno zunanost bo kazala proti Mostam zatvornica pri stari cukrarni. Mala stolpa na bregu sta le monumentalni vhod in vodijo iz njih stopnice na mostiček nad zatvornico

Iz Tržaške pokrajine

Nova fakulteta tržaške univerze. Z novim akademskim letom bo na tržaški univerzi oživela tudi nova fakulteta — tehnika za pomorske inženirje. Ustanovitev nove, izredno važne fakultete, ki je bila že davna želja Tržačanov, je omogočil Duce z velikodušnim razumevanjem, ko je naklonil v te namene 10 milijonov lir ter naročil, da se morajo priprave za opremo in otvoritev fakultete čimprej končati. Trst, ki ima ogromne ladjedelnice, ene največjih na Sredozemskem morju, bo z novo fakulteto zelo veliko pridobil. Nameščena bo v novi univerzitetni zgradbi, ki se v surovem stanju zdaj dovršuje na Scogliettu ter predstavlja že sedaj najimpozantnejšo in najmodernejšo zgradbo v Trstu.

Popravljeni orgle pri sv. Justu. Monumentalne orgle v baziliki sv. Justa, ki so bile zgrajene pred 20 leti, so bile že potrebne popravila. Ta dela je izvršila tvrdka Vincenc Mascioni, ki je orgle pred 20 leti tudi zgradila. Vsa dela so bila izvršena v popolno zadovoljstvo strokovnjakov ter so orgle za velike tržaške praznike — praznik Vseh svetnikov ter praznik tržaškega patrona sv. Justa, donele spet z vso lepoto svojih mogočnih glasov.

Fotografična razstava »Aegata«. Člani Dopolavora Aegata (mestna podjetja tržaške občine) prireajo na sedežu svoje organizacije zelo

lepo fotografsko razstavo. Odprta je bila v soboto 8. t. m. 20 fotografskih umetnikov razstavlja 150 svojih del.

Velik požar pri Senožečah. V noči od ponedeljka na torek, dne 4. novembra, je nastal v Sv. Mihaelu pri Senožečah požar, ki je upepelil dve poslopji. Na pomoč so prišli gasilci iz Trsta in Sv. Petra na Krasu, ki so z velikimi napori obvarovali naselje večje katastrofe, ki mu je zaradi hudega vetra pretila.

Nova avtomatsko telefonska centrala je odprla italijanska telefonska družba Telve v Trstu v Via S. Maurizio. Centrala je bila stavljena v promet v noči na 1. novembra. V zvezi z otvoritvijo nove centrala je bila tudi precej obsežna izpremema telefonskih števil, ker so številni abonenti telefona sedaj priključeni na novo centralo ter so dobili tudi nove številke.

Najboljše cene sira v Tržaški pokrajini. Ministrstvo za poljedelstvo in gozdove v Rimu je določilo najvišje cene za sir za posamezne pokrajine. V Tržaški pokrajini veljajo glasom tega razglasa sledeče cene za posamezne vrste sira: parmezan l. 1939 na debelo pri grosistih 20,60, na drobno odjemalcem 24,60 lir; parmezan l. 1940 na debelo 18,71, na drobno 22,30; asiago na debelo 14,63, na drobno 17,60; ementalški sir in sbrinz na debelo 16,65, na drobno 20,20; fontona na debelo 16,83, na drobno 20,60, pro-

volone na debelo 15,14, na drobno 18,70; malomasten sir na debelo 9,52, na drobno 11,80; mozzarella na debelo 13,84, na drobno 17,50; crescenza na debelo 12,16, na drobno 15,20; bel paese na debelo 13,91, na drobno 17,20; gorgonzola na debelo 15,21, na drobno 19; taleggio na debelo 13,28, na drobno 16,60; quartirolo na debelo 12,80, na drobno 16; mešan sir na debelo 17,12, na drobno 20,90; pecorino romano na debelo 20,06, na drobno 23,80 lir.

Zanimiva fotografska razstava. Tržaška sekcija italijanskega alpinističnega centra prireja vsako leto fotografsko razstavo. Te njene prireditve so si pridobile že velik sloves. Tudi letos se je predstavila s fotografsko razstavo, ki je po sodbi poznavalcev najboljša, kar smo jih doslej v prireditvi alpinističnega centra videli. Razstava je res na visoki umetniški stopnji ter lepo ponazarja domačo fotografsko umetnost, 29 udeležencev razstavlja svoje slike, fotografije in na barvne transparente z motivi gor: Juljskih, Karnijskih, Tirolskih, Savojskih Alp, kraških vrhov in — posebna zanimivost — kraških jam. Nekateri so specialisti za oblake, drugi za snežne mitive, za ledenike, tretji spet za planinsko floro, temnozeleno gorsko gozdove, za pastirsko življenje in kot že omenjeno, specialisti za skrivnostno podzemno življenje v kraških jamah in globinah, kjer se ustvarja najtežje pri umetni luči. Iz vseh teh motivov in pokrajin se vidi, da obiskujejo tržaški planinci in fotomateriji zelo prostrane in raznovrstne planinske predele svoje italijanske domovine, ki ima v svojih alpskih gorah toliko naravne lepote, kakor malokatera evropska dežela. Razstava, katere obisk se izplača, je odprta vsak večer od 19 do 21 na sedežu alpinističnega centra.

Drobne novice

Koledar

Četrtak, 20. novembra: Feliks Valoa, spoznavalec; Edmund, kralj in mučenec, Agapi, mučenec.

Rdeči križ sporoča

Pošto naš dvignejo na Tyrševi 11-1: Ahtin Marija, Medvedova 5, Benet Marija, Baragovo semenišče, Bulovec Slavko, Zibertova 27, Cevnja Josipina, Zibertova 28, Drožil Branko, Rožna ul. 3-3, Duh Jožica, Pleteršnikova 12, dr. Flajs, Cigalova 11, Kokalj Viktor, Medvedova 9, Lebar Hilda, Baragovo sem., Monopole Ana, Hotel Mikli 122, Polž Marija, Baragovo sem., Pšenitnik Julij, Cara Dušana 18, Remic Tomo, Ipavčeva 4, Suhadolnik Helena, Rožna dol. 11, Skulec Karolina, Celovška 101, Uršič Olga, Tyrševa 52, Zeli Zlatko, Celovška 23, Zupan Ivan, Zel. kurilnica, Čretnik Rozi, Gec Marija, Gosposvetska 4, Hribar Zvonka, Cerkova 50, Kuret Mario, Vodovodna 22, Kosmač Dora, Miklošičeva 15, Modic Ludvik, Vič 164, Martinovič Milena, Miklošičeva 22, Perco Anton, Bleiweisova 35a, Peterlin Marija, Pražakova 8, Sire Ljubo, Kersnikova 8.

Pisma so prišla nazaj na: inž. Mihajlov, Slomškova 19, g. Piškur, Milica Maksimovič, Belgrad, Radoljak Kojić, Belgrad, Gretica Vajsi, Radivoj Grujić, Belgrad, Tonček Černe, Smed. Palanka, Stana Kraut, Mladenovac, Marinka Klemenčič, Trstenik, Marta in Miloš Verk, Eva Veber, Arandjelovac, Trobec Anica, Belgrad, Pipp Anton, Arandjelovac, Rutar Peter, Arandjelovac, Lečnik Anton, Arandjelovac, Janko Lužar, Valjevo, Milica Novaković, Belgrad, Pepi Pikelj, Belgrad, Tiran Anton, Mimica Mogorović, Boso Jurković, Škof Nikolaj, Danica Kondić, Milan Kresović, kapetan, Josef Glasbauer, Tinka Golob, Belgrad, Anica Rutar, Ravna Reka pri Čupriji, Ruperina Rogelj, Belgrad, Matrena Cabrić, Belgrad, Franjo in Marija Sirše, Djurić Vukosava.

Dalje naj dvignejo pošto še: Kavčič Nikola, Miklošičeva 28; inž. Oblak Sonja, Prule; Sedaj Maksim, Ložna ulica; Boncelj Janez, Pavšičeva 5; Benko Marija, Prule 25; Čampa Ivan, Poljanska 15; Čebulj Tončka, Poljane 63-VIII; Dobovšek Milena; prof. Kandure Antonija, Mišičeva 25-II; Kozak Juš, Poljanska 14; Kraljič Anton, Lipičeva 2; Kopare Minka, Resljeva 23; Marine Hermine, Fugnerjeva 6; Pangere Tonček, Rakovnik; Rosenwirth Angela, Tyrševa 12; Rijavec Anton, Gosposvetska 10; Smeč Režika, Zaloška 33; Teslić Dobrica, Hradskega 46; Vončina, Borza dela.

V tajništvo naj se javijo: Pavla Končan, Galičeva 4; Čopić, mali g. Stojana Čopića; Karačić Anton iz Bojine; Steiner Mihael, Livarska 7; Aleš Mrdavič; Husel Alojzij; Bitene Josko; Alojz Mernik; Carman Vinko; Normali Ivan, major; Rutar Janez.

Rdečemu križu so darovali: Zaje Anton in Minka v počastitev spomina g. Toneje Terezije 200 lir; maj. pharm. g. Ramor v počastitev spomina dr. J. Bohinca 200 lir. Plemenitim darovalcem najiskrenejša hvala!

Kupite!

Podkroški gospod ~~~~~ **le 5 lir**

— Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1942 je izšel. Posamezni udje ga bodo lahko dobili v knjigarni Družbe sv. Mohorja v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19 od četrtika (30. XI.) naprej. Ljubljanskim poverljivim ga bomo dostavili do sobote (22. XI.). Podelitveni poverljiviki naj proti koncu tedna ali vsaj prihodnji teden koga pošljejo po koledar v Ljubljano, da prihranijo namir sebi pošiljatelne stroške. Vsem poverljivikom, ki ne bodo sami dvignili koledarja do 23. novembra, ga bomo odposlali obenem s Finžgarjevim Gospodom Hudournikom. Pošiljkam bodo priložene tudi nove nabiralne pole, katerih nikar ne prezrite. — Odbor.

— Jutranja temperatura zopet pod ničlo. Samo en dan, v torek, je bila zaznamovana najnižja jutranja temperatura zopet nad ničlo. V sredo se je zjutraj okoli 6 pojavil lahak mrzli val. Mraz je nekoliko pritisnil in posledica je bila, da je toploter kazal zjutraj -1,3° C. V torek je bila dosežena najvišja dnevna temperatura, in sicer +2,5° C. Kakor v torek, je tudi v sredo valovila po vsej ljubljanski kotlini silno gosta megla, da bi jo človek lahko prežal, kakor se dostikrat izražajo preprosti ljubljanci. Barometer je za las padel nasproti torku. V sredo je bil 770,1 m/m. Sneg na poljih se je hitro staljal in je sedaj mogoče spravljati z njih še vse tam oslale poznoseenske pridelke.

— Bolj pametno bi bilo... Kar naprej se vrstijo opomini: »Varujte krompir pred gnitobol! Ponujajo nam tudi zdravila, da krompir ne gni. Z zdravilo za nasvete pa združujemo tole pripombo: »Se bolj potrebno in pametno bi bilo, da bi tisti, ki imajo s krompirjem opravila, z njim lepše ravnali. Krompir ni pesek in ne gramoz, da bi ga premetavali z železnimi lopatniki, ki so ostre in gomolje pri tem režejo, golijo, sekajo, krhajo, luščijo. Naravno, da vsled tega potem krompir gni, posebno še tam, kjer nimajo dobrih in primernih shramb. Naj nam prizadejemo, da ne zamerimo, če smo na to napako opozorili, čeprav je nekoliko pozno. Človeka tudi kar boli, ko prav tako brezumno nekateri sem in tja po nasutem krompirju hodijo kakor po kupu gramozu. Krompir je dar božji in zlasti danes dragocena človeška hrana; treba je z njim oprežno ravnati. Laglje in pametneje je skrbeti, da se bolezen ne prikrade, kakor pa iskati zdravil, da bolezen že vrši delo uničevanja. Umevno je, da se razdeljevanje blaga skuša pospešiti, toda blago bi se pri tem ne smelo kvariti. Zdej je tožilo stranke, da je polovica nabavljenega krompirja ranjenega, da gni in gre v nič. Posledica bo — še večja beda.

— V fond za revne otroke sta darovala: Verovšek Jurij, trgovec v Ljubljani 500 lir, neimenovani 1000 lir. Dečji in materinski dom v Ljubljani se darovalcem iskreno zahvaljuje.

— Vračajoči se vojni ujetniki dobe pri deznarnih zavodih navodila glede zamenjave denarjev, ki so jih imeli pri sebi. — Društvo bančnih zavodov.

— Parna kopel Slon je odprta. Za ženske vsako sredo in petek od 12—18.30, za moške vsak četrtak in soboto od 8.30—18.30. Ob nedeljah in praznikih od 8—12.

— Kako uporabljamo oblačilne nakaznice. Najvažnejša navodila za uporabo oblačilnih nakaznic v preglednem tabelarnem stavku, v priročni žepni obliki. Cena 1.50 lire. Dobi se v Ljudski knjigarni v Ljubljani. Pred škofijo 5.

— Gledališki koledarček, ki bo izšel te dni v založbi »Naši obratje«, bo najlepši priročnik za ljubitelje gledališča. Pestrri članki naših gle-

daljskih strokovnjakov in mnoge zanimivosti dajejo knjižici, ki bo vsebovala 66 slik pevcev in igralcev, kulturni pomen. Opozorjamo na razpis lepih nagrad.

Ljubljana

1 Dekliška Marijina kongregacija župnije Marijinega oznanjenja uprizori svetopisemno dramo »Jeftejeva hči« v nedeljo ob 5 popoldne v franciskanski dvorani. Predprodaja vstopnic pri Sfilogiju.

1 Šiskarji! Danes popoldne ob 5 v samostansko dvorano! Dramatski odsek bo uprizoril v L. Dežmanovi režiji »Desetega brata«, ljudsko igro v 5 dejanjih. Opozorjamo, da je predstava namenjena le odraslim! Vabljeni!

1 Pevci in pevke akademskega cerkvenega pevskega zbora! V soboto 22. t. m., na praznik sv. Cecilije, bomo peli pri službi božji pri o. franciskanih zjutraj ob 6. Zato bo izredna pevška vaja v četrtak zvečer ob pol 7.

1 Stalni gostje kavarne Evropa so darovali v počastitev spomina gospe Tonejeve Rdečemu križu 722.50 lire. Prisrčna hvala.

1 Socialni gospodarski odbor za rejo prešičev v Ljubljani vabi svoje člane do št. 90, da si ogledajo svoje prešiče v hlevih veterinarskega bakteriološkega zavoda na cesti na Lokah v Trnovem (kjer je bil bivši konjač). Obenem prosijo te svoje člane, da poravnajo hranarino za prešiče in da nam oprosto, ker smo primorani zaradi dragine in velikih režijskih stroškov povzati hranarino na 50 (petdeset) lir mesečno. Hranarino za dva meseca, to je za čas od 15. oktobra do 15. decembra t. l., bomo pobirali v četrtak 20. in petek 21. t. m. med 9—12 in 15—18, tudi v prostorih veterinarskega zavoda v Trnovem. Kdor ne bi pravočasno poravnal hranarine, bomo smatrali, da je odstopil in dobi denar vrnjen. Članom s številko nad 90 pa zaradi nepredvidenih zaprek ne moremo ustreči, kar naj nam blagovolijo oprostiti. Denar bomo vrnili v soboto 22. t. m. med 15—18 in v nedeljo 23. t. m. med 9—12 v istih prostorih, kjer bomo pobirali hranarino. Odbor.

1 V nedeljo, 23. novembra, ob 10 dopoldne ponovi Franciskanska prosveta zabavno komedijo »On in njegova sestra«, ki je doživela preteklo nedeljo ob razprodanih dvorani izreden uspeh. Priporočamo, da si preskrbite vstopnice že v predprodaji v trgovini Sfilogij, Franciskanska ulica. Vabimo vse k tim večji udeležbi.

1 »Postržek« je naslov Nicodemijevi komediji, ki jo bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo, 23. t. m. ob 5 popoldne.

Gledališče

Drama, četrtak, 20., ob 17.30: »Dva bregovca«. Red. četrtak, petek, 21., ob 17.30: »Bog z vami, mlada letala!« Red. Petimski. Sobota, 22., ob 14.50: Predstava za Dopoldnavoro. Ob 17.30: »Dom«. Red. B. Nedelja, 23., ob 14.50: »Mali lord«. Mladinska predstava. Izven. Ob 17.30: Nocoj bomo improvizirali. Izven. Znižane cene.

Opera, četrtak, 20., ob 17: »Rigoletto«. Red. A. Petek, 21., ob 16: »Netopir«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Sobota, 22., ob 17.30: »Madame Butterfly«. Premiera. Premierki aboima. Nedelja, 23., ob 10.30: »Princesca in zmaj«. Mladinska predstava. Globoko znižane cene.

Radio Ljubljana

Četrtak, 20. novembra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Pesmi in napevi, vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 8.15 Miloš Zihlert s saksofonom, pri klavirju Marjan Lipovšek. — 12.35 Italijanske narodne pesmi in napevi, pod vodstvom Prata. — 13 Napoved časa. Radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Koncert orkestra ELAR-ja pod vodstvom D. M. Sijanica s sodelovanjem basista Julija Betteta; Operetna glasba. — 14 Radijska poročila. — 14.15 Izmenjalni koncert iz Nemčije. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Slovenska glasba. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20 Napoved časa. Radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.40 Strapaese: Harmonikaški kvintet pod vodstvom Beltranija. — 21.10 Pisana glasba. — 21.50 Simfonični koncert pod vodstvom Ferrera. Vmes pogovor v slovenščini. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komolar, Vič-Tržaška cesta 48.

Iz Spodnje Stajerske

Vrnitev Kočvarjev. V »Marburger Zeitung« priobčuje Herbert Erker članek pod gornjim naslovom, kjer govori o zgodovini Kočevske dežele ter nato konča: »Aprila leta 1941 so se tudi Kočvarji osvobodili. V organizaciji njihovih napadalnih oddelkov, ki so se doslej skrivaj zbirali in urili, so stali vsi kočevski moški do 50 let in še več ter so pregnali ostanke srbske vlade. Morje hitlerjanskih zastav je sprejelo čete prijateljske italijanske vojske. Kočvarji so svojo prihodnost položili v roke »Führerja«. Zdej se pa po več kot šest sto letih vračajo domov v Nemčijo. S straže ob Kolpi odpoklicani so zdej postavljeni na najbolj južno mejo Velike Nemčije, kjer naj za vse čase opravljajo zvesto nemško stražo.«

Zbirka za zimsko pomoč je letos na Štajerskem vrgla 333.330.33 mark, kar je za 60% več kot lani.

Prva civilna poroka v Celju je bila preteklo soboto dopoldne v slavnostno okrašen dvorani celjskega civilnega urada. Poročila sta se Celjan Karl Lah, nameščeneec tvrde Jelene, in Marija Klenovšek.

Smrtna kosa. Na svojem domu v Grajski ulici št. 40 v Mariboru je umrla 77 let stara zasebnica Marija Kozelj. — V Počehovi je umrla 81 let stara vinařka Jožeta Klabus od Gorenje Sv. Kungote. Ljudsko gibanje v Celju. Pretekli mesec se je v Celju rodilo 15 otrok, umrlo pa je 27 ljudi. Del izmed teh 27 je umrl v bolnišnici, medtem ko je Celjanov umrlo le 12. Ti se pišejo: Anton Majcen, Alojzij Sluga, Kristina Elič, Franc Ramškogler, Maruž Pilič, Mihael Belaj, Ana Turnšek, Bernard Drev, Franc Krančič, Konrad Rečnik in Cilka David.

Kino v Sošanju so odprli 15. t. m.

Iz Hrvatske

Zaprisega gojencev ustaške častniške šole v Zagrebu. Prejšnjo soboto so v Zagrebu na trgu Sijepana Radića položili ustaško in vojaško prisego gojenci ustaške častniške šole. Pri tej slavnosti je bil navzoč tudi poglavnik, ki je imel ob tej priliki na bodoče ustaške oficirje navduševalen govor, v katerem jih je opozarjal na svetost prisege, ki jo polagajo svojemu vrhovnemu poveljniku in hrvatskemu narodu. Za poglavnikom je govoril še pravosodni minister dr. Puk, nakar sta katoliški in muslimanski kurat zaprisežla 117 gojencev ustaške častniške šole.

Vsi hrvatski vojni ujetniki so se iz Italije že vrnili domov. Po naročilu Duceja fašizma so bili izpuščeni iz italijanskega vojnega ujetništva vsi Hrvati, ki so se že tudi vrnili domov.

Zadušnice ob obletnici smrti dr. Trumbića. Ob obletnici smrti velikega hrvatskega politika dr. Ante Trumbića so bile po celi Hrvatski zadušnice. Posebno slovesna je bila v Zagrebu 18. t. m., ki jo je služil v stolnici zagrebski nadškof g. dr. Stepinac. Istega dne je bila v Glasbenem zavodu tudi za pok Trumbićem slovesna komemoracija na kateri je govoril o velikem pokojniku vseuč. prof. Filip Lukas, predsednik Matice Hrvatske.

Blagoslovitev temeljnega kamna za novo cerkev v Kustošiji. Zadnjo nedeljo so v Kustošiji pri Zagrebu blagoslovili temeljni kamen za novo cerkev, ki je posvečena bl. Nikoli Tavliču. Temeljni kamen je blagoslovil pomožni škof dr. Lach, navzoča sta pa bila tudi zagrebski župan Verner in veliki župan velike župe Prigorje dr. Marko Lametič.

Kupite!

Podkroški gospod ~~~~~ **le 5 lir**

Zdravilišče Kiselj modernizirajo. Zveza Napredkovih zadrug iz Sarajeva je sklenila zgraditi v zdravilišču Kiselj veliko in moderno okrevališče, ki bo stalo 20 milijonov kun. Razen zadrugne okrevališče bo Zveza Napredkovih zadrug za svoje člane zgradila tudi moderno kopališče na Lepenici.

Omejitev točenja alkoholnih pijač v Sarajevu. Policijska oblast v Sarajevu je izdala naredbo s katero je omejila točenje alkoholnih pijač v vseh gostinskih obratih in točilnicah do devete ure zvečer. Po tej uri je vsakršna prodaja alkohola prepovedana.

Prodaja sladkorja v Zagrebu. Ministrstvo za obrt, veleobr in trgovino je izdalo odlok o razdeljevanju in racioniranju sladkorja. Po tem odloku pride na vsakega meščana v Zagrebu na mesec 1 kg sladkorja.

Vprašanje novega zagrebskega pokopališča. Ker bo na sedanjem zagrebskem pokopališču, na Mirogoju, prostora za pokopavanje mrličev samo še za par let, zagrebska mestna občina že sedaj išče primeren prostor za novo pokopališče. Nekateri se zavzemajo za to, da ba naj zagrebska občina kupila za novo pokopališče večje zemljišče nekje za Kustošijo ali pa za krajem Sesvete.

Prostori za državno nemško realno gimnazijo v Osijeku. Po odredbi prosvetnega ministarstva v Zagrebu bo imela državna nemška realna gimnazija v Osijeku prostore v tamošnji hrvatski deški realni gimnaziji. Pouk obeh gimnazij bodo uredili tako, da bo imela enkrat ena gimnazija pouk dopoldne, druga pa spet popoldne.

Zvišanje cene soli. Hrvatski državni monopol je zvišal cene vsem vrstam soli. Sedaj stane na Hrvatskem fina namizna sol 1 kg 10 kun, jedilna sol 1 kg 5 kun, denaturirana sol za živino 2.50 kun, sol za industrijske svrhe pa 1 kg 2 kun.

Zgraditev moderne mlekarke šole v Bjelovaru. Ministrstvo za javna dela je sklenilo postaviti v Bjelovaru veliko in moderno mlekarško šolo, kateri bo priključena tudi velika mlekarna s kapaciteto 30.000 l mleka dnevno. Isto ministrstvo namerava namreč potem zgraditi velike osrednje mlekarne v Zagrebu, Osijeku in Mostaru ter s tem uvesti novo organizacijo mlekarstva v državi.

Prodaja čevljev in usnja v Zagrebu. Ker je tudi na Hrvatskem racionirana prodaja čevljev in usnja, je določeno, da mora vsak kupec, ki je kupil čevlje ali usnje, izpolniti dve predpisani izjavi: eno obdržati sam, ena pa ostane pri trgovcu. Usmje za popravilo čevljev in podplatov in opanke niso racionirani.

Bolgarski vojaški zastopnik v Zagrebu. Za bolgarskega vojaškega zastopnika v Zagrebu je imenovan polkovnik Avgust Petrov, ki je za bivše Jugoslavije opravljal isto službo v Belgradu.

Vsi rezervni in upokojeni častniki se morajo javiti svojim oblastem. Hrvatsko vojaško poveljstvo je pozvalo vse rezervne in upokojene častnike, da morajo dati o sebi vse potrebne osobne podatke. Kdor tega ne bi storil, ga bo vojaško poveljstvo uvrstilo med navadne rezerviste brez vsakega čina.

Iz Srbije

Ureditve položaja madžarske narodnostne skupine v Banatu. Srbska vlada je na podlagi določil prejšnje ustave izdala uredbo o sodelovanju madžarske narodnostne skupine v upravi Banata. Po tej uredbi se v vseh občinah, v katerih živi ena tretjina Madžarov, uvađa poleg srbsčine in nemščine tudi še madžarsčina kot tretji uradni jezik. V Stari Kanji in Novem Bečuju dobe Madžari za okrajne načelnike uradnike madžarske narodnostne skupine, v Velikem Bečkereku, Veliki Kikindi in Kovariči pa podnačelnike. V Veliki Kikindi dobe razen tega tudi še župana.

V krajih, v katerih je madžarska narodnostna skupina v večini, se bodo po tej uredbi postavljali tudi za sodnike, javne belečnike in poštne uradnike pripadniki madžarske narodnostne skupine. Madžari dobe tudi svoje učitelje. Ker jih sedaj še nimajo zadosti, uredba tudi določa, da se takoj ustavi upokojeitev vseh madžarskih učiteljev, ki imajo že nad trideset službenih let. Pravtako bodo ostale še nadalje v službi tudi vse tiste madžarske učiteljice, ki so poročene z učitelji ali s kakim drugim državnim uradnikom. Vse učitelje bo srbska vlada postavljala v sporazumu in na predlog madžarske narodnostne skupine. Razen tega uredba tudi dovoljuje uvoz madžarskih šolskih knjig. Uvoz teh knjig je vezan samo za predhodno dovoljenje prosvetnega ministarstva. Po ljudskih šolah se bodo ustanovljali madžarski razredi, če se bo prijavilo za te 25 učencev.

Izredni gospodarski ukrepi v Belgradu. Zaradi nastopa zime in močne košave, je glavni opolnomočeneec za gospodarstvo v Srbiji preko radija objavil naslednje odredbe: Močna ledena košava, ki je pričela prejšnjo noč, ovira reden dovoz premoaga v Belgrad. Zato je treba izdati izredne ukrepe za zagotovitev redne razsvetljave v Belgradu in sicer: 1. Od 15. novembra dalje bo električni tok izključen od 7.30 zjutraj do 17. ure popoldne, izvenem nekoliko važnih podjetij, vojaških in državnih bolnišnic in vodovoda. 2. Tramvajski promet se ukine. Ta odredba stopi takoj v veljavo. 3. Sole se do nadaljnjega zapro. 4. Mezde in plače v podjetjih, ki bodo morala ustaviti obrat, se morajo do onadalnega izplačevati v vi-

šini najmanj 80%. 5. Trgovine so lahko odprte od 9.—15. ure. 6. Do nadaljnjega je prepovedana uporaba električnih naprav za gretje prostorov. Uporaba električnih naprav za kuhanje je treba omejiti.

Mladenovac ima novega župana. Za novega župana v Mladenovcu je postavljen izvoljen Dragoljub Savič. Dosedanji župan je odstavljen, ker ni znal urediti finančnega stanja v občini in prebivalstvu ni preskrbel zadostnih količin živil in kuriva.

Prodaja tekstilnega blaga na karte. V Belgradu je pričela prodaja tekstilnega blaga na izkaznice dne 10. t. m.

Izplačilo mezd biv. delavcem v vojaškem zavodu v Ohiljevu. Mezde vsem biv. delavcem v bivšem vojaškem zavodu v Ohiljevu so izplačali na ta način, da je dobil vsak delavec izplačano tri mesečno plačo.

Razdeljevanje olja v Belgradu. Ravnateljstvo za prehrano je dobilo na razpolago nekaj olja ter ga je pričelo deliti meščanstvu. Delitev se vrši za tri mesece vnaprej po 27.50 del na osebo. Olje stane 38 dinarjev liter.

Maksimirane cene za klobase in druge mesne izdelke. Komisariat za cene in mezde je predpisal naslednje najvišje cene za klobase in druge mesne izdelke: Klobase s šunko 52 din, tirolske klobase 50 din, pariške in dunajske klobase 44. debrecin 48, letna salama II. vrste 36, srbske klobase 36, kravice, jetrne klobase 20 din. Cene so za 1 kg in so veljavne za Belgrad za ostala srbska mesta so za nekaj dinarjev nižje.

Preskrba Srbije za zdravili zagotovljena. Centrala za kemične proizvode odločno zanika vse novice, ki so se razširile po Belgradu, da bo v Srbiji kmalu nastopilo veliko pomanjkanje zdravil. Omenjena centrala izjavlja, da prihajajo zdravila v Srbijo v zadostnih količinah iz Nemčije, razen tega jih pa še izdelujejo v Belgradu v starih francosko-srbskih laboratorijih.

Službena pragmatika za občinsko osebje v Nišu. Šele sedanje težke razmere so nagnale občinsko upravo v Nišu, da bo za svoje uslužbenice izdelala pragmatiko in na podlagi te tudi osnovo za novi proračun.

Sladkor za družine v Belgradu. Srbsko častopisje poroča, da bodo v Belgradu za november delili sladkor po 1 kg za osebo.

Sekanje drv na ciganskem otoku pri Belgradu. Zaradi razdelitve drv med siromašno prebivalstvo je dala mestna občina v Belgradu posekati vsa drevesa na ciganskem otoku. Drevice sekajo cestni pometarji ne oziraje se na slabo vreme in velik vodostaj Save.

Mišek in Netopir

Potem sta se pogovarjala dalje in je bil ta pogovor jako zanimiv.

»Torej zaradi jutrnjega napada na banko, sva se dogovorila, kajne?« je vprašal Jazbec.

»Sva se« je bil odgovor. »Odpravila se bova tja točno ob desetih. Mislim, da bo šlo vse, kakor po zborci. Izvršiti pa bo treba to stvar naglo, točno in junaško.«

Mišek je na vso moč napel ušesa pri teh besedah. Lejte, pa je imel krasne dokaze!

»Poslušajte, če sem vas prav razumel,« je dejal Jazbec.

»Torej ob desetih boste vi oropali banko, jaz pa bom čakal s pripravljenim konjem.«

»Tako je! In da mi ne pustite ta čas nikogar v banko, niti ne v bližino vrat!«

Oba možakarja sta vstala in se odpravila na odhod.

»S tem ropom banke si bova priskrbel dovolj denarja, da izgineva iz te dežele,« je dejal Mišek.

»V red — saj tukaj itak nisva več varna,« je odvrnil Jazbec.

»O, prijatelj Jazbec, klobuk ste pozabili!« je čez čas dostavil Mišek in pograbil klobuk, ki je bil Mišek pod njim skrit.

»Saj res! Hvala lepa,« se je zahvalil Jazbec, vzela klobuk in se pokril z njim, ne da bi bil količkaj vedel, da ta klobuk ni njegov.

Spet je bila Mišku sreča mila, ko se je tako lepo izvil iz te zagate.

KULTURNI OBZORNIK

Aleš Ušeničnik, Izbrani spisi X. zvezek

Izšel je pred dnevi deseti zvezek Izbranih spisov Aleša Ušeničnika, našega največjega slovenskega katoliškega filozofa. Zvezek je opremljen kot ostali ter tvori z vso zbirko resnično pravo zakladnico visokih misli in bogatih izkustev, po duhu torej najlepši temelj družini slovenskega izobraženca, po zunanji opremi pa okras vsake knjižnice. Še posebej pa velja poudariti dejstvo, da je to prva slovenska zbirka filozofskih spisov, da je bila pač tvegana misel, izdati slovenskega modroslovca v celoti. Toda zaradi vseobsežne priznanosti Aleša Ušeničnika kot misleca ter njegove popularnosti, zaradi njegove jasnosti in klasičnega izražanja na vseh duhovnih področjih, je tako podjetje nad pričakovanje uspelo ter prišlo po dveh letih tudi do svojega zaključka. Prav s tem X. zvezkom je zaključena Ušeničnikova Filozofija, dočim bo Sociologija verjetno še čakala na svoj čas.

V prejšnjem zvezku je Ušeničnik končal svoj filozofski sistem, kakor ga je podal v svoji Filozofiji, ki je resume vseh njegovih studij in razmišljanj, podan v obliki učbenika. Lepše pa Ušeničnik gotovo ni mogel zaključiti filozofskih spisov, kot z novo objavo vnovič izpopolnjenega svojega klasičnega dela: *Knjiga o življenju*, ki je najvažnejši spis v tem X. zvezku in zajema prvih 160 strani, torej polovico zvezka. Ta knjiga o življenju, ki je bila prvič izdana sredi svetovne vojne l. 1916, pri znanstveni založnici Leonovi družbi, je na mah osvojila slovenskega izobraženca ter bila že neštetim kašpot iz duhovne zmede časa v višji, jasnejši in vselejšji svet božje zjave otroka. Dokaz za veselo priznanje te življenjske knjige je že to, da je izšla v drugi izdaji pri Mohorjevi družbi, ter je torej ta izdaja pri ljudski knjižarni že tretja slovenska in petindvajsetih letih, kar je edinsveno pri slovenski filozofski knjižnici! Poleg tega je pa knjiga izšla tudi v češkem prevodu (1918) in hrvaškem (1922) ter je torej z njo postal Ušeničnik znan tudi slovenskim narodom. Vsekakor je to njegova najbolj razširjena in najbolj brana knjiga, pa tudi pisana naravnost v slogu leposlovca.

Prav zaradi te *Knjige o življenju* bo ta deseti zvezek vzel marsikdo rad v roke ter s pridom užival Ušeničnikovo življenjsko izpoved, da bi mu bila sicer čista filozofija zaradi strokovnih terminov morda pretežko branje. Tu pa res ne gre za strokovno dlakocepjenje pojmov, temveč za svetovni nazor, za resnično življenjsko filozofijo, ki naj pokaže človeku smisel njegovega zemškega bivanja in naj mu usmerja um, da bo izpolnil svojo nalogo najbolje ter ne bo obupal sredi življenja nad nesmiselnostjo življenjske burke. Tu dobi filozofija zopet staro totalitarno veljavo, ko zajame vsega človeka in mu odkrije pogled na svet, daje človeku zraka, da sploh more živeti! Ušeničnik nam je tu našel tri najbolj pekoča vprašanja človeškega bivanja: Kaj je življenje? Cemu živimo? Ali je vredno, da živimo? Ali je življenje vredno življenja?

Postavlja joče ta najrazličnejša vprašanja s pomočjo vseh največjih mislecev sveta od najstarejših do najnovejših ter rešuje jih z močjo svoje večnostne filozofije, nas vodi najprej skozi dva življenja, kakor skozí dantejski pekel, da vidimo, kakšen obup zajame človeka, ki izhaja iz pesimizma, dvoma, iz materializma ali prevelikega idealizma, iz osnov, ki ne gredo iz Boga, ali se razvijajo mimo njega. Tako nam pokaže z izreki pesnikov in filozofov tragedijo sodobnega modernega človeka, ki išče smisel človeškega bivanja v sebi samem. Zašel je v gluho lozo, kjer mu zija naproti življenja gnus... V drugem delu pa že kaže rešitev iz te gluhe loze s tem, da opiše blagovest življenja, oznanjujoč, da resnica je in biti mora. In ta se pokaže v duhu in božji besedi ter v trditvi, da človeštvo lahko živi samo v veri. Vse tisto, kar je starejše poganjske filozofije držalo v življenju, vse to je dobilo dopolnilo v razodetju božjem, v Kristusu samem. Samo ena alternativa se pokaže človeku: Ali vera, ali propast! Tragika moderne duše pa je, da se nahaja v tem precepu, pa ne zna najti v Cerkev, in sicer katoliško Cerkev, kamor kaže pot vsa zgodovina

Koncert Glasbene Matice

Koncerti Glasbene Matice, ki jih je prirejal njen pevski zbor sam ali tudi v zvezi z instrumentalnim korpusom, so bili za glasbo ljubce občinstvo že od nekdaj pravi prazniki. Morda je bila ob splošno manjšem zanimanju za koncerte kdaj prizadeta tudi Glasbena Matica; danes se pa zdi, da se zopet vračajo časi, ko je mogla z istim sporedom dvakrat, trikrat napolniti dvorano ali cerkev. Njen ponedeljkov koncert, na katerem ni bilo praznega sedea v uniojski dvorani, je znova potrdil v nas pričepanje, da morejo dobri sporedi, skrbno pripravljeni in z dobrimi močmi izvajani še vedno pritegniti najširši krog občinstva, posebno če so na sporedu domači avtorji različnih dob in smeri, od katerih vsak privabi svoj krog poslušalstva.

Na svojem prvem letošnjem koncertu je izvajala Glasbena Matica Sattnerjevo Jettejevo priseg, dva Lajoveva samospeva in Arničovo Te Deum simfonijo. Jettejeva prisega je delo, ki ga starejši obiskovalci koncertov bolj poznajo kot mlajši. Pred leti je Glasbena Matica še pod Matiejem Hubadom dosegala z njo lepe uspehe. Da ni skladba z leti nič zgubila na svoji svežosti, da je dokaz njene visoke notranje vrednosti. Po melodiki je pristno naša, po harmoniji iznajdljiva, po obliki skrbno zgrajena, po instrumentaciji dobro premišljena; za izvajalce je hvaljevna, pri poslušalcih ji je uspeh zagotovljen. Če je njene prve izvedbe v Ljubljani vodil še pokojni Matej Hubad, je bila ponedeljkova izvedba poverjena mlademu Samu Hubadu, ki se je pokazal vrednega naslednika svojega očeta. Delo je vodil z izredno svežostjo in napetostjo od prve do zadnje note; oblikovno ga je izdelal plastično, da je imel tudi poslušalec, ki nima vpogleda v tajne zakone glasbenega enovanja, vtis zaokrožene celote. Solistične speve so izvajali Betetto, Heybalova in B. Stritarjeva. Betetto, ki je pel vlogo Jettejeve tuji pri krstni izvedbi, je dovršeno rešil svojo nalogo, bodisi v sprevu, kjer Jette zaupno, pa tudi precej samozavestno molí h Gospodu vojnih trum, kot takrat, ko s strtim srcem izvrši svojo prisego. Nova pevška moč, ki se je začela letos močneje uveljavljati, je altistka Bogdana Stritarjeva. Njen glas je svez, lep, solan, zmogel subtilnega izražanja, pa tudi dovolj močan, da napolni razsežno dvorano. Brez pretiravanja lahko rečemo, da si še mnogo obetamo od nje. Zbor Glasbene Matice, ki je izvajal

krščanstva. Če nočemo samonjara, se vzrmo v božje naročje, treba je verovati! In tako nas je Ušeničnik preko vse tragične človeške duše pripeljal v svoj raj: v svet pravega smisla življenja, kakor se razodene verujoči duši. V siju večnosti se viden svet izpremeni ter dobi svoj smisel, dvomi ginejo, kažejo se široke večnostne perspektive in zablesti se pred človeškim hrepenenjem najvišji cilj, v katerem dobi življenje svojo veselo skrivnost in zaradi katerega je življenje vredno življenja. S sončno pesmijo sv. Frančiška v prevodu dr. Pečjaka (zanimiva primerjava z Gradnikovim) se zaključí knjiga krščanskega optimizma.

Tako je ta knjiga o življenju klasično in poljudno ter v lepem umetniškem stopnjevanju in sugestivnem slogu napisana apologija krščanstva, ter po tej strani tudi resnično »zlata knjiga«, kakor je bila že imenovana večkrat v slovenski publicistici.

Ta zvezek obsega tudi *Ontologijo* iz l. 1924., ki pa je tu zelo izpopolnjena. Pisana je po členih kot učbenik, kot pregledna filozofska razprava, in vsebuje sistematično ene najbolj važnih filozofskih področij, nauka o bitju kot takim in njega svojstvih, kar vodi v splošno metafiziko. Po določbi filozofskih pojmov, točni definiciji deja in možnosti kot bistva sholastične filozofije, ter analizi bistva bitij od vseh strani ter njihovih lastnosti, individualnosti, objektivnosti možnosti ter o popolnosti in višjih razpoložljivih, o počelih in vzrokih, pridemo zopet do Boga, najpopolnejšega bitja. Bitja, ki je alfa in omega vse ontologije.

Dodana pa je še krajša razprava o *Filozofiji svetega Tomaža* in *novodobnih filozofskih smereh*, namenjena za Filozofski zbornik, ki bi moral iziti letošnji spomlad, pa je ostal v tiskarni in Kamniku ter mu ni znana usoda. V obliki širšega predavanja je tu razložen vzrok sholastične filozofije iz avguštinizma ter je predstavljen tomizem samo kot ena struja te velike krščanske filozofije srednjega veka. Sv. Tomaž Akvinski, Duns Skotus in Fr. Suarez iz poznerega časa, so razvili vsak v svojo smer ideje sholastične filozofije, ki so si med seboj v marsičem enotne, pa se tudi zelo razhajajo. Ušeničnik ravno v tej razpravi ugotavlja skupne točke teh raznih struj, potem pa tudi razlike, ki se kažejo predvsem v pojmovanju deja in možnosti, tega najvažnejšega problema tomizma, s katerim je tomizem tudi najgloblje prodril v uganko življenja ter podal enotno in sklenjeno metafiziko. Moderni filozofi se od različnih strani in z drugačnimi imeni povračajo vedno bolj k tej Tomaževi metafiziki (tudi Veher, Meinong, Bergson celo Indijski filozof). To povračila so Ušeničniku dokaz, da »snuje v človeških duhovih neka philosophia perennis, ki jo je zajel prvi Aristoteles, morda največji mislec vseh časov, a za njim oblikoval v mogočni sintezi Tomaž Akvinski.«

Tu je Ušeničnik filozofsko obravnaval svoj tomizem ter se izpovedal za modernega pristaša tezi Tomaž Akvinski.

Posebna vrednost tega zvezka je tudi *Filozofski slovar*, ki je bil sicer v manjši obliki priden že drugi izdaji *Knjige o življenju*. Tu so po zgledu tujezzičnih podobnih slovarjev razložena filozofska gesla in izrazi in sicer, kar je največja vrednota, v jasnih definicijah in opisih ter v novi slovenski filozofski terminologiji, ki jo je v veliki meri ustvaril Ušeničnik sam. Slovarček obsega ravno sto strani ter bo pravi priročnik vsakemu, ki se peča strokovno s filozofijo ali pa hoče s pridom brati in razumevati filozofske spise.

Tako je Ušeničnik v X. zvezkom Izbranih spisov zaključil svoje filozofske spise ter je nam ostal na dolgu samo še s svojo *Sociologijo*, ki bi bila v današnjih časih novih socialnih sistemov še posebej zanimiva. Tu smo samo nakazali vsebino tega zvezka, naloga poklenih filozofov pa je, da to filozofijo osvetle od vseh strani in določijo mesto Ušeničniku — ne v slovenskem filozofskem razvoju, ki je jasno prvenstveno — temveč v svetovnem, kajti Ušeničnik s svojimi sistemi, globokimi spisi in življenjsko še vedno živimi publikacijami spada gotovo med najodličnejše filozofe kroga katoliškega sveta.

zborovski del, je letos videti prenovljen, izpopolnjen in pomnožen z novimi močmi. Zdaj zveni sveže, mehko, glasovno je lepo izravnano, dirigentovi kretnji verno sledi, svoje izražanje skuša prilagoditi vsakokratni situaciji. Sopranske dele v Jettejevi prisegi je odpevala Valerija Heybalova, ki je dovršeno izvajala tudi dve naslednji točki, Lajoveva samospeva Zavela je roža in Pesem o kralcu. Oba speva, ki ju je za orkester priredil L. M. Skerjanc, sta prava bisera med našimi samospevi; skladateljsko sta oba zrela deli, kot vse, kar je Lajovic napisal. Gdč. Heybalova je dala obem skladbam njuni vsebini primeren izraz.

Kot zadnja točka je bila na sporedu Arničeva prva simfonija, po zaključnem stavku, kjer nastopi tudi zbor, nazvana Te Deum simfonija. Po izraznih sredstvih nosi v sebi vse poteze, ki so značilne za Arniča tudi v njegovih poznejših delih, obenem pa tudi poteze, ki so značilne na splošno za vsakega mladega skladatelja, ki se polni mladostnega zanosa in vere vase podaja na pot simfonijskega ustvarjanja. Zaključno sodbo o kakem skladatelju je treba prepustiti glasbeni zgodovini, ki ne meneč se za vsakdanje prepire, hladno razbira negativne in pozitivne strani njegovega ustvarjanja. Te sodbe o Arničju, ki še najbrž ni prišel do viška, kaj šele do zaključka svojega dela, danes ni mogoče podati. Ne bi se pa dosti motili, če bi iz njegovih do sedaj izvajanih del razbrali naslednje zaključke: brez dvoma spada Arnič med skladatelje, ki imajo izrazit smisel za simfonično ustvarjanje; smisel, ki je prirojen, ki se ne da priučiti. Vsako melodijo zasnuje širokopotezno, včasih tudi tako, da ji večja strnjnost ne bi škodila. V izraznih sredstvih ga ne moremo imenovati novotarja; v boju za sodobni glasbeni izraz, ki se bje zadnja desetletja, stoji ob strani; za to, ali se izraža bolj ali manj sodobno, ne vpraša; on poje tako, kot mu poje v duši, zato tudi najde takojšen etik z občinstvom. Njegovega glasbenega snovanja sicer ne poznam od blizu, vendar bi sodil, da ne spada v tisto vrsto glasbenikov, ki so se jim domisleki s težavo porajali, pa so se potem prehodili dolgo razvojno pot, preden so, v začetku včasih zelo neobojno, dobili dokončno in za vse čase veljavno obliko. O Arničju bi nasprotno sodil, da mu živa domišljija pričara domisleke, ki se jih takoj brez vsakega nezaupanja oklene in jim prvotne oblike dosti ne spreminja. Z isto ne-

posrednostjo, s kakršno so nastali, jih tudi poslušalec sprejema. Tudi oblikovno je Arnič v svojih skladbah jase in neproblematičen. Poleg lahkote in ustvarjanja ga odlikuje še čut za prozorno in barvito instrumentacijo, ki se vsaj v prvotnih delih izživlja skoraj v premočnih kontrastih. V melodičnem, harmoničnem, pa tudi v ritmičnem in instrumentacijskem pogledu ima Arnič neke svojskosti, ki poslušalca takoj zavzamejo, čim jih prvič sliši. Pri večkratnem ponavljanju si pa pazljiv poslušalec zaželi spremembe v izrazu in značilnejšega lica posameznih del. Da je neumorna Arničeva pridnost njegova velika odlika, je znano vsem, ki poznajo vsaj približno število njegovih obširnih del; enako moramo občudovati njegovo vztrajnost in doslednost, s katero hodi svojo, ne vedno lahko pot.

Vse bežno našete poteze nosi tudi Arničeva Te Deum simfonija, izvajana na koncertu Glasbene Matice. Med poteze, ki so posebej značilne za to Arničovo prvo večje delo, bi štel zlasti prej omenjene močne kontraste med posameznimi orkestralnimi skupinami, skoraj pretirano rabljena tolkala in piñala, do viška pritrano dinamiko kakor tudi izredno napeto pisan zaključni zbor, kar vse priča o notranji sili, ki preveva slehernega mladega skladatelja, iščoči si sprostivne v močnem izrazu. Vse, kar bi v tej simfoniji morda še v negativnem smislu imenovali hlepenje po uspehu za vsako ceno, je Arnič v naslednjih delih močno omilil. Da se bo v svojem nadaljnjem ustvarjanju še bolj umiril in z mirno besedo povedal to, za kar rabi sedaj silen zunanji izraz, o tem je prepričan vsakdo, ki ve, da se zgodovina ponavlja.

Matični zbor je nalogi, ki mu je bila postavljena v zadnjem stavku Arničeve simfonije, učinkovito rešil. Kdor pozna Arničovo partituro in izrazne možnosti zbora sploh, bo videl, da se giblje Te Deum simfonija ob skrajni meji, do katere je mogoče zbor še kolikor toliko varno peljati. To velja posebej za utrudljive višine, v katerih se glasovi gibljejo. — Instrumentalni del koncerta je izvajal orkester Zveze godbenikov. Orkester je dobro vigran, pazljivo sledi dirigentu, smiselno interpretira skladbe in kaže sploh ljubezen pri svojem delu. — Kot ves ostali epored je tudi Arničovo simfonijo dirigiral Samo Hubad, ki je tudi pri njej pokazal že prej omenjene vrline. V njem nam dozoreva izvrsten dirigent, o katerem bomo imeli še večkrat priliko govoriti.

M. Tomc.

»Železne vloge«

V nemških listih zadnje čase večkrat beremo o »železnem« varčevanju in o »železnih« vlogah. Kakšne vloge so to? O tem je govoril v radiju državni tajnik v nemškem finančnem ministrstvu Fritz Reinhardt, ki je rekel: »Narodni dan varčevanja je dosegel popolni uspeh. Dne 30. okt. je vložilo 2 milijona ljudi samo v hranilnicah 230 milijonov mark vlog. Število varčevalcev pri hranilnicah se je povečalo za 208.000. Tem varčevalcem so se pridružili sedaj še »železni« varčevalci. Za »železne« varčevalce, oziroma vlagatelje je bistvena obveza, da svojih vlog, oziroma prihrankov ne bodo dvignili ali odpovedali do konca vojne. Zato pa so te »železne« vloge oproščene vseh državnih davkov in socialnih dajatev. Nihče ni prisiljen k železnemu varčevanju, toda vsi delavci in nameščenci imajo priložnost za to. Železni prihranek se jim odtegne kar od plače, in sicer pol ali eno marke na dan, tri ali šest mark tedensko. Izjava velja do konca četrletja. Če je ne priključijo najkasneje tri tedne pred potekom četrletja, velja tudi za naslednje četrletje (kolodarsko). Tudi božične nagrade in novoletni prispevki do 500 mark se lahko železno nalože. »Železne« vloge se obrestujejo po tri in pol odst. Kakor je bilo že omenjeno, jih ni mogoče do konca vojne odpovedati ali dvigniti, prav tako pa tudi ne zastaviti. V nujni sili lahko železni varčevalec zaprosi, da se mu železna vloga v celoti ali deloma izplača. Predavatelj je rekel, da bo prišel čas, ko bodo omejitve glede svobodnega nakupovanja padle in takrat bodo imeli ti varčevalci na razpolago lepe vsote prihrankov, ki jim bodo dvakrat dobrodošle.

Pošten najditelj

Zgubil sem palico. Bila je lepa palica s srebrno glavico. V listih sem prosil najditelja, naj mi jo vrne. Ze sem obupal, da bi jo še kdaj videl, ko se oglasi pošteni najditelj. »Vašo palico sem našel, gospod,« pravi skromno. »Še so pošteni ljudje na svetu,« sem vzkliknil. »Osem dni sem čakal nanjo! To mora biti poplačano! Podarjam vam palico!«

»Kako prosim?« vpraša najditelj.

»Podarjam vam palico, mladi mož! Spodaj je sicer še malo poškodovana, toda srebrno glavico boste lahko povsod prodali.«

Pošteni najditelj do žalostno na to: »Ne, ne. Sem že povpraševal, pa brez uspeha.«

Sport

Lep delež Askovcev na uspehih naše atletike

Tabela slovenskih visokošolskih rekordov

Na zelenem polju so se pričeli slovenski visokošolci že zelo zgodaj uveljavljati. Niso sicer prirejali akademskih mitingov, temveč le bolj zabavne nogometne tekme med fakultetami in društvi. Pač pa so se posamezniki uspešno udeleževali drugih lahkoatletskih prireditveh.

Odkar se je v okviru »Akademskega športnega kluba« osnovala tudi lahkoatletska sekcija, se je tudi na tem polju začelo sistematično delo. Saj je napredek slovenskega športa predvsem odvisen od naših akademikov in svežega dotoka zdrave kmečke mladine. Lani je izvedel ASK prvo akademsko lahkoatletsko prvenstvo, kjer je njegov član Lužnik

dosegel pet zmag (krogla, kopje, disk, daljava in zapreke).

18. oktobra t. l. je ASK organiziral in izvedel drugo lahkoatletsko tekmovalje za prvenstvo slovenske univerze, kjer so padli skoraj vsi lanski rekord. V ASK se je to leto vpisalo namreč mnogo odličnih atletov, ki so tekmovali tudi že na raznih mednarodnih prireditvah. Tako bivši jugoslovanski prvak v daljini in zaprekah Lončarič, vsem znani srednjeprogaš Košir, potem Lužický, Merala, Rigler, Bačnik, Remec, Plenčar, Zupančič, Kompare in drugi, ki so se pridružili Kranerju, Lužniku, Smoleju in ostalim iz prejšnjih let ter ustvarili skupno z njimi *nepremagljivo akademsko lahkoatletsko moštvo*, ki se lahko pomeri z vsakim klubom tujih univerz.

Z letošnjim prvenstvom so ASK-ovi atleti dosegli deset slovenskih visokošolskih lahkoatletskih rekordov, ki so razvidni iz naslednje tabele:

100 m: Sodnik 11.8.
200 m: Lužický 23.6 (ASK).
400 m: Lužický 53.1 (ASK).
800 m: Oberšek 2:03.4 (JASO).
1500 m: Košir 4.12 (ASK).
110 m zapreke: Lončarič 17.8 (ASK).
Višina: Bratovž 175.
Daljina: Lužnik 6.31 (ASK).
Skok s palico: Brunet 2.80 (ASK).
Troskok: Smolej 12.70 (ASK).
Krogla: Hlade 12.
Disk: Merala 37.66 (ASK).
Kopje: Remec 47.73 (ASK).
Kladivo: Bačnik 33 (ASK).

Na tem prvenstvu je akademski štafeta 4 krat 100 m v postavi: Oberšek, Polak, Sodnik, Tavzes postavila tudi nov slovenski rekord s časom 45 sek., ki ga je imela do sedaj Planina s časom 45.1 sek.

Lončarič v teku čez zapreke na akademskem prvenstvu na Stadionu. (Foto Natlačen M.)

Najhitrejši v teku čez zapreke

Lončarič in Skušek na čelu najboljših

Nič ni lepšega od teka, pri katerem živa atlet elegantno in brez napore čez vrsto zaprek. Tek čez zapreke gojijo pri nas veliko premalo. Zlasti je škoda, da ga ne gojijo v srednjih šolah. Smatramo, da je naravni tek čez nizke zapreke (gredi, vrvice in slično) odlično sredstvo mladinske telesne vzgoje. Če bi v srednjih šolah gojili take teke, bi imeli čez nekaj let tekače, ki bi jih kaj kmalu lahko poslali v mednarodne arene.

Ze večer smo zapisali, da zahteva vsak šport nekaj nadarjenosti in gotov telesni tip. Za teke na 110 m čez zapreke bi bil najboljši atlet visoke postave in dolgih krakov. Z drugimi besedami: atlet, ki združuje lastnosti tekača na 200 m z lastnostmi skakača v višino. Atleti majhne postave, kakor tudi težaki, »nimajo posluha« za zapreke. Kot rečeno, to panogo naj vadimo zlasti tisti postavnji fantje, ki so hitri v navadnem teku in sposobni za skakanje v višino.

Evropski rekord v teku na 110 m čez zapreke ima Šved Hakon Lidman 14.3 sek. Slovenskega pa Rado Lončarič (Planina) 16.8 sek. Letošnji najboljši zaprekaši so dosegli naslednje izide: 1. Lončarič (Planina) 17.3 sek. ali 618 točk; 2. Jager (Ilirija) 18.1 sek.; 3. Zupančič (Ilirija) 18.5 sek.; 4. Lužnik (Planina) 18.7 sek.; 5. Kraner (Planina) 20.2 sek.; 6. Dolenc (Hermes) 21.8 sek.; 7. Bašin (Hermes) 21.9 sek.; 8. Merala (Planina) 25 sek. Značilno je, da jih letos v tej disciplini ni nastopilo več kot osem.

Več uspeha je bilo v teku na 400 m čez zapreke. To smo ujeli vseh deset izidov, med njimi pa štiri boljše od prvaka na 110 m. Štirje so namreč postavili čase, ki prinesejo čez 625 točk. Evropski rekord v teku na 400 m čez zapreke ima F. Hölling (Nemčija) 51.6 sek. Slovenskega pa Marjan Skušek (Planina) 57.5 sek. V letošnji tabeli deset najhitrejših v teku na 400 m z zaprekami smo vpisali naslednja imena: 1. Skušek (Planina) 58.8, kar pomeni 748 točk; 2. Kraner (Planina) 1:01; 3. Plenčar (Ilirija) 1:01.5; 4. Polak (Hermes) 1:02.5; 5. Lončarič (Planina) 1:03; 6. Oberšek (Ilirija) 1:04; 7. Lužický (Pl.) 1:04.5; 8. Pohar (Ilirija) 1:06.

9. Mencinger (Ilirija) 1:06.3; 10. Starman (Hermes) 1:12.
Od naših zaprekašev pričakujemo, da se bodo v zimskem treningu posvetili treningu tehnike in da nas bodo prihodnjo sezono razveselili z novimi rezultati.

Glavni tajnik CONI-ja v Ljubljani

V ponedeljek popoldne je po odhodu hrvatske športne delegacije glavni tajnik CONI-ja, nac. svetnik Pucci, obiskal v vladni palači Visokega komisarja in zveznega tajnika, pri čemer sta bila navzoča tudi zvezni podtajnik Gatti in zaupnik CODI-ja Buratti. Na sestanku so razpravljali podrobno o položaju športne organizacije, ki obstoja v Ljubljanski pokrajini, s posebnim ozirom na bližnjo delavnost in opremo športnih naprav. Prispevki, ki jih je zagotovil Visoki komisar in CONI, bodo zagotovili delovanje in opremo za bodoče delovanje. Kasneje je glavni tajnik CONI-ja obiskal Fašistični dom in sedeže ter telovadnice in športna igrišča glavnih športnih društev.

Ljubljanski atleti so pričeli z zimskim treningom. Ob torkih in četrkih bodo telovadili, ob subtem vremenu pa bodo trenirali zvečer tudi teke čez drn in strn.

Radio »Zagreb« je uvedel športna propagandna in strokovna predavanja, pri katerih nastopajo sledeči predavatelji: Nikola Kurelić, Viktor Lendenhauzer, dr. Mirko Kesić in Mirko Sušič.

V proslavo sv. Hubertusa so pridržili zagrebški lovec veliko lovsko ježo, katere so se udeležili tudi predstavniki oblasti in diplomatskega zbora. Karl Wazulek, nemški prvak v hitrostnem drsanju, leži kot vojaški ranjenec v lazaretu Kreuznach. Wazulek je bil ranjen na vzhodnem bojišču, kjer je dobil strel v koleno. — Med ranjenci je tudi finski boksar Stev Suvio.

Teniški dvoboj med italijanskim in švedsko ekipo bo konec tega tedna v športni palači v Stockholmu. Za italijanske harve se bodo borili Cuccelli, Romanoni in verjetno tudi Bossi.

Prva partija

»Pa... se bo delalo dalje... da ga bodo vsaj izveleki?«

Pepek je zmalj za glavo. »Kje neki! Tisti trije so ee morali že zdavnaj zadušiti, kakor miši... Zgoraj smo se še univali — saj veš, koliko nam je bilo do umivanja —, ko je prišel k nam Andres in rekel: fantje, torej z osemnajsetico je konec, začasno se tam ustavlja delo. Bajše se plasti gibljejo, itd. Mi smo še videli, kako se je na osemnajsetico prelomil strop, tik Hansenovega rova; ne prestopa ne nekaj dajalo znamenja v zgornjem delu, da bo še nekaj prišlo, in počakali smo. Da bi ee docela prepričali, da se ne da nič več delati. In res. Nekako čez sedem minut je zgoraj zagreščalo, no, in usulo se je, prijatelji, tramovi so se zlomili kakor zobobreci, in paznik pravi: tako, fantje, gremo lahko domov. To je bilo nekako o pol osmih. Pepek se je praskal po ščetine glavi. »Adam ima za zdaj evoj grobček, Stanko, to so vagoni kamenja. Niti noga mu ne gleda ven, kakor sem videl. Zmeraj si mislim, kdaj se je tisto njegovo vrtačo ustavilo,« je rekel in vstal s skremženim obrazom. »Pridem takoj.«

Stanko teče ob nosu otroška solzica. Tako je torej z Adamom. Skušaj si ga predstaviti, dolgega in malo sključnega, kako mu strme oči iz globokih jamic; toda namesto tega ga vidiš v masko na glavi, tisti gumijasti rilec mu resno binglja, tak je, kakor bog s slonovo glavo, pravo strahilo. Ali pa kako se je zrcalil v tisti stekleni krogli, široka, spačena glava, kakor da je kdo sedel nanjo in jo potlačil, in spodaj tenke nožice — kako malo

smo prav za prav o njem vedeli, si misli Stanko, in v grlu ga nekaj tišči. Kako malo ve človek o človeku, in vendar — kakor da je umrl del tebe samega, kadar kdo umre.

Pepek se vrača, rdeče oči ima in ee usekuje. »Da ne boš mislil, Stanko,« mrmra nezaupno, »mi smo storili vse, kar smo mogli, da bi rešili Adama, čeprav je bilo že po njem. Ti ne veš, kaj so fantje počeli, tako rekoč z nohti so trgali tiste ekale; toda ko je Andres rekel, »zauš!«, se ni dalo nič več delati. In ko se je že vse zrušilo, ee ni hotel nihče ganiti od tam; postavili smo jamščarice zraven sebe, da bi svetile Adamu na zadnji poti. In očka Suchanek je za nas vse po rudarsko pomojil. Zgoraj je hrumelo in tu pa tam ee je znova sesulo. No, pogreb je imel Adam lep; Hans je salutiral, in takšne solze so mu tekale. Prav nič ga ni bilo sram,« je pravil Pepek in si mel oči. »Andres je tudi jokal, in Matula je tulil kakor vlačuga. In potem je rekel Martinek: zbogom, Adam, — pustili pa smo mu tam jamščarico, naj mu sveti namesto večne luči, da ne bo tako sam v temi. Ah, saj mi smo bili dobra partija, Stanko. Človek bi ne verjel, kako smo bili v vsem edini in vsi kakor en sam. Le poglej — Adam, Martinek, ti, Matula, Hans, Suchanek, Andres — kako smo se razumeli. Zdjaj je konec. Adam je ostal spodaj in ti pojdeš študirat. Jaz se bom zdaj tudi učil, Stanko,« je rekel nekako v zadregi. »Partija pravi, da moram narediti izpit za kopača; Andres je obljubil, da mi bo pomagal. Tu sem ti prinesel,« — Pepek je vzel iz žepa umazan kos časopisa. »Morda tega v bolnici nisi opazil. Tu je članek o tebi.«

Stanko je zardel in bi se najrajši pogreznil v zemljo. »Vem,« je naglo povzel; »meni to tako

mrzi, Pepek. — Saj to je sramota; tako malo sem vam bil v korist —«

Pepek je zmigoval z rameni. »No že, ampak to se tako ne jemlje. Zdjaj se bo na primer govorilo, da je bil Adam junak; toda ko bi se bil vrnil, bi se reklo, i no, izvrševal je svojo dolžnost, prav tako kakor Andres ali Suchanek. Ampak tistih treh tudi ni rešil. Torej kaj bi potem. Junaštvo se ne da delati, prijatelj; to se lahko samo komu primeri. vsaj pri nas v rudniku. Mi tudi ne ležemo tja iz junaštva, ampak zato, ker moramo. Misliš, da se je kdo javil za tisto tlako iz junaštva? Se na um mu ni prišlo. Na primer jaz — jaz sem poznal tistega zasutega Kuldo, ki je imel eedem otrok. To se razume samo po sebi, da se moram javiti. Kulda bi tudi šel za mene. Le spravi si to, Stanko. Za takega fanta je to dovolj, in dobro si to misliš. Rečem ti, da emo bihi tega veseli, celo Andres je nosil tisti časopis v žepu. Najbolj vesel pa je bil revež Adam — ta ti je to čital najmanj trikrat, pa je rekel: torej vidite, fantje, tole bi moral jaz pokazati Mariji...«

Stanko je hitro vstal. »Počakaj tu,« je jecjal, »pridem takoj.«

Ihtel je kakor otrok in se opiral na steno na hodniku. Jok ga je prevzel strašno in nezadržljivo, moralo je iz njega, kar je čutil. Niti ni prav vedel zakaj: zaradi Adama, zaradi sebe, zaradi Marije, zaradi partije — to je vseeno, preveč je vsega tega. Ihtel je in jokal, in kadar je zahteval, mu je odleglo. To bo prešlo; Stanko dolgo vzdihuje in si briše nos in oči. To je bilo zadnje, pravi sam pri sebi, nikoli več v življenju ne bom jokal. Zdjaj stoji na pragu in ee hladi čelo z nočjo in veseljem; v njem nastaja mir. Tako zdaj sem se izjokal. Čudno, kako

človek dozori, če mu kdo ali kaj umre. Kakor da je znotraj zrasel za celo glavo; starejši je in bolj žalosten. S prvo partijo je konec, je dejal Pepek. Tudi prav; itak je treba začeti drugo življenje — sedeti pri knjigah in ee guliti kakor učenček; ne boš se lahko temu privadil — prijatelj; kakor da si se vrnil iz vojne in se moraš znova učiti v šolskih klopih. Stanko zopet čuti vso svojo samoto in zapučenost, toda že malo drugače, kakor da sam nad njo zmiguje z rameni. Nekaj človek mora vzdržati; kaj bi rekla prva partija, če bi se cemeril nad svojo usodo! Bog ve kaj se Stanko ni odlikoval, to je res; toda videl je vsaj druge, tiste Adame, Pepke, Matule, Andrese in Martinke — in to, prijatelj, je tudi nekaj. Kar molči, to je bila dobra partija; človek se je počutil tako moškega, ker je bil z njimi...

Stanko je globoko vzdihnil. Tako mu je, kakor da se mu v prsih, pod tisto ranjeno levico, nekaj boleče strga in se veča in raste. To je mir, pogum, junaštvo ali kaj; in fant tiho, dolgo diha pod tisto in srečo zaradi tega, ker se spreminja v moža. Krepko se je useknil in izsmrkal zadnji ostanek solz ter se vrnil k Pepku.

»Poslušaj,« je godrnjal Pepek. »Ko boš zdaj v pisarni... bi jim morda lahko rekel, naj napravijo Suchanka za paznika. Očka bo tega strašno vesel... pa saj pojde tako kmalu v pokoj. Kaj bi te to veljalo, če bi pripomnil?« je momljaj Pepek. »Jaz... jaz bi... zavoljo Adama, da bi ga nekako počastili. In pa, prijatelj,« je plašno dodal in mečkal v ranjenih prsih neke drobtine, »veš, to bi si prva partija res zaslužila!«

Spisal Karel Capek.
K o n e c.

Iz Goriške pokrajine

Kako praznujejo Kraševci svojega cerkvenega patrona. V Kostanjevici na Krasi imajo za cerkvenega zaščitnika in priprošnjika sv. Martina. Kakor vsako leto je duhovnjaki tudi letos njegov zgod slovesno obhajala. Letos ga je praznovala kar tisti dan, ki ga določa cerkveni koledar in ni prekladala zunanje slovesnosti na naslednjo nedeljo. Ljudje posvetijo ta dan povsem življenju v cerkvi. Kar je kmetskih ljudi, opustijo vsako delo na polju. Teh pa v Kostanjevici žal ni več večina, ker je zadnja svetovna vojna preveč razdejala vsa polja. Le nekateri so še mogli popolnoma obnoviti svoje njive. Med nami jih je zato več, ki delajo v kamnolomih in ladjedelnicah v Trzinu. Drugi se pečajo z zbiranjem vojnega železja, ki ga je mnogo v tem delu Krasi, kjer je bilo grozno pozorišče najbolj divjih bojov v svetovni vojni. Vendar so kolikor mogoče vsi farani ta dan praznovali. Tudi mnogim fantom, ki so pri vojakih, se je posrečilo priti na dopust. Prav tako

so ta dan izrabili mnogi rojaki, da so prihiteli v rojstvo vas in so pri sorodnikih poživil spomine na mlada leta. Sv. Martin je tedaj v nekem pogledu praznik veselja. Kljub veliki žilici, ki je ta dan v rabi, pa porabijo ljudje slovesnost praznika v to, da poskrbijo za svojo dušo. Tridnevne z jutrarnjim in večernim govorom so se duhovnjaki udeležili v velikem številu in na dan cerkvenega patrona so se odzvali vabilu in pristopili k res skupnemu sv. obhajilu. Pri slovesni sv. maši, pri kateri je pel domači pevski zbor v zmanjšani izdaji, ker je nekaj dobrih pevcev pri vojakih, smo poslušali globoko zamišljeni govor našega dekana o Luči, ki je Kristus. Od sobote zvečer do torka zvečer je bila vsa vas praznično razpoložena, ker smo se notranje pripravljali, da bomo kljub vojnim časom praznik cerkvenega patrona v veselju obhajali.

Nekaj podrobnosti o burji minulega tedna. Poročali smo o neprijetni burji, ki nas je zdelovala in trpinčala nekaj dni minulega tedna. Naj naše nepravilne osvetlitve z nekaj primeri. V Dornbergu je neugnana sila vipavske strahovalke tako

divjala, da je mimo raznih dreves polomila tudi več električnih drogov tamošnje napeljave in so bili Dornberžani nekaj dni brez razsvetljave, po njihah je pa razmetala vse lonce sirja. V Sem-pasu je bora izrila topole in stare češnje. Ker je stiska za kurivo, so ljudje še nekam zadovoljni, ker pridejo neprosto voljno do drv. V Trzinu je tako razsajala, da je pri nekem velikem obratu razbila težka železna vrata in težko poškodovala osebo, ki se je za njimi skrivala.

Pri medicinskem izpitu. Profesor: »Našteli ste mi sredstva za potenje. Pa vzemimo primer, da vsa ta sredstva ne bi pomagala bolniku. Kaj bi v tem primeru ukrenili?« — Kandidat: »Poslal bi ga k vam na izpit.«

Škotska, Škot pride k zdravniku, ki mu svetuje, naj gre takoj na oddih na planino, ker drugače ne bo preživel pomladi. — »Koliko bo pa to stalo?« vpraša Škot. Zdravnik: »Kakih 50 funtov šterlingov!« — Škot: »Hvala, ne sprejemem. Imam od pogrebnege zavoda mnogo cenejšo ponudbo.«

Ko kupuješ obleko na pike, imaš in potrebuješ...

ZENSKÉ pik 120

1. enotni 65
2. usnje 90
3. galoše 20
4. volna 39
5. poletna 9
6. usnje 30
7. enotno 25
8. volna 48
9. poletna 15
10. volna 51
11. poletna 31
12. volna 8
13. poletno 10
14. drugi 90
15. poletno 10
16. kovčigi 10
17. drugi 30
18. poletno 25
19. poletno 15
20. poletno 11
21. poletno 5
22. poletno 5
23. poletno 5
24. poletno 5
25. poletno 5
26. poletno 5
27. poletno 5
28. poletno 5
29. poletno 5
30. poletno 5
31. poletno 5
32. poletno 5
33. poletno 5
34. poletno 5
35. poletno 5
36. poletno 5
37. poletno 5
38. poletno 5
39. poletno 5
40. poletno 5
41. poletno 5
42. poletno 5
43. poletno 5
44. poletno 5
45. poletno 5
46. poletno 5
47. poletno 5
48. poletno 5
49. poletno 5
50. poletno 5
51. poletno 5
52. poletno 5
53. poletno 5
54. poletno 5
55. poletno 5
56. poletno 5
57. poletno 5
58. poletno 5
59. poletno 5
60. poletno 5
61. poletno 5
62. poletno 5
63. poletno 5
64. poletno 5
65. poletno 5
66. poletno 5
67. poletno 5
68. poletno 5
69. poletno 5
70. poletno 5
71. poletno 5
72. poletno 5
73. poletno 5
74. poletno 5
75. poletno 5
76. poletno 5
77. poletno 5
78. poletno 5
79. poletno 5
80. poletno 5
81. poletno 5
82. poletno 5
83. poletno 5
84. poletno 5
85. poletno 5
86. poletno 5
87. poletno 5
88. poletno 5
89. poletno 5
90. poletno 5
91. poletno 5
92. poletno 5
93. poletno 5
94. poletno 5
95. poletno 5
96. poletno 5
97. poletno 5
98. poletno 5
99. poletno 5
100. poletno 5

DEČKI pik 96

1. volna 20
2. poletna 9
3. usnje 30
4. enotno 25
5. volna 48
6. poletna 15
7. volna 51
8. poletna 31
9. volna 8
10. poletno 10
11. drugi 90
12. poletno 10
13. kovčigi 10
14. drugi 30
15. poletno 25
16. poletno 15
17. poletno 11
18. poletno 5
19. poletno 5
20. poletno 5
21. poletno 5
22. poletno 5
23. poletno 5
24. poletno 5
25. poletno 5
26. poletno 5
27. poletno 5
28. poletno 5
29. poletno 5
30. poletno 5
31. poletno 5
32. poletno 5
33. poletno 5
34. poletno 5
35. poletno 5
36. poletno 5
37. poletno 5
38. poletno 5
39. poletno 5
40. poletno 5
41. poletno 5
42. poletno 5
43. poletno 5
44. poletno 5
45. poletno 5
46. poletno 5
47. poletno 5
48. poletno 5
49. poletno 5
50. poletno 5
51. poletno 5
52. poletno 5
53. poletno 5
54. poletno 5
55. poletno 5
56. poletno 5
57. poletno 5
58. poletno 5
59. poletno 5
60. poletno 5
61. poletno 5
62. poletno 5
63. poletno 5
64. poletno 5
65. poletno 5
66. poletno 5
67. poletno 5
68. poletno 5
69. poletno 5
70. poletno 5
71. poletno 5
72. poletno 5
73. poletno 5
74. poletno 5
75. poletno 5
76. poletno 5
77. poletno 5
78. poletno 5
79. poletno 5
80. poletno 5
81. poletno 5
82. poletno 5
83. poletno 5
84. poletno 5
85. poletno 5
86. poletno 5
87. poletno 5
88. poletno 5
89. poletno 5
90. poletno 5
91. poletno 5
92. poletno 5
93. poletno 5
94. poletno 5
95. poletno 5
96. poletno 5
97. poletno 5
98. poletno 5
99. poletno 5
100. poletno 5

OTROCI pik 72

1. volna 15
2. poletna 7
3. poletna 3
4. poletna 3
5. poletna 3
6. poletna 3
7. poletna 3
8. poletna 3
9. poletna 3
10. poletna 3
11. poletna 3
12. poletna 3
13. poletna 3
14. poletna 3
15. poletna 3
16. poletna 3
17. poletna 3
18. poletna 3
19. poletna 3
20. poletna 3
21. poletna 3
22. poletna 3
23. poletna 3
24. poletna 3
25. poletna 3
26. poletna 3
27. poletna 3
28. poletna 3
29. poletna 3
30. poletna 3
31. poletna 3
32. poletna 3
33. poletna 3
34. poletna 3
35. poletna 3
36. poletna 3
37. poletna 3
38. poletna 3
39. poletna 3
40. poletna 3
41. poletna 3
42. poletna 3
43. poletna 3
44. poletna 3
45. poletna 3
46. poletna 3
47. poletna 3
48. poletna 3
49. poletna 3
50. poletna 3
51. poletna 3
52. poletna 3
53. poletna 3
54. poletna 3
55. poletna 3
56. poletna 3
57. poletna 3
58. poletna 3
59. poletna 3
60. poletna 3
61. poletna 3
62. poletna 3
63. poletna 3
64. poletna 3
65. poletna 3
66. poletna 3
67. poletna 3
68. poletna 3
69. poletna 3
70. poletna 3
71. poletna 3
72. poletna 3
73. poletna 3
74. poletna 3
75. poletna 3
76. poletna 3
77. poletna 3
78. poletna 3
79. poletna 3
80. poletna 3
81. poletna 3
82. poletna 3
83. poletna 3
84. poletna 3
85. poletna 3
86. poletna 3
87. poletna 3
88. poletna 3
89. poletna 3
90. poletna 3
91. poletna 3
92. poletna 3
93. poletna 3
94. poletna 3
95. poletna 3
96. poletna 3
97. poletna 3
98. poletna 3
99. poletna 3
100. poletna 3

MOŠKI pik 120

1. delovne 10
2. usnje 80
3. poletna 5
4. poletna 5
5. poletna 5
6. poletna 5
7. poletna 5
8. poletna 5
9. poletna 5
10. poletna 5
11. poletna 5
12. poletna 5
13. poletna 5
14. poletna 5
15. poletna 5
16. poletna 5
17. poletna 5
18. poletna 5
19. poletna 5
20. poletna 5
21. poletna 5
22. poletna 5
23. poletna 5
24. poletna 5
25. poletna 5
26. poletna 5
27. poletna 5
28. poletna 5
29. poletna 5
30. poletna 5
31. poletna 5
32. poletna 5
33. poletna 5
34. poletna 5
35. poletna 5
36. poletna 5
37. poletna 5
38. poletna 5
39. poletna 5
40. poletna 5
41. poletna 5
42. poletna 5
43. poletna 5
44. poletna 5
45. poletna 5
46. poletna 5
47. poletna 5
48. poletna 5
49. poletna 5
50. poletna 5
51. poletna 5
52. poletna 5
53. poletna 5
54. poletna 5
55. poletna 5
56. poletna 5
57. poletna 5
58. poletna 5
59. poletna 5
60. poletna 5
61. poletna 5
62. poletna 5
63. poletna 5
64. poletna 5
65. poletna 5
66. poletna 5
67. poletna 5
68. poletna 5
69. poletna 5
70. poletna 5
71. poletna 5
72. poletna 5
73. poletna 5
74. poletna 5
75. poletna 5
76. poletna 5
77. poletna 5
78. poletna 5
79. poletna 5
80. poletna 5
81. poletna 5
82. poletna 5
83. poletna 5
84. poletna 5
85. poletna 5
86. poletna 5
87. poletna 5
88. poletna 5
89. poletna 5
90. poletna 5
91. poletna 5
92. poletna 5
93. poletna 5
94. poletna 5
95. poletna 5
96. poletna 5
97. poletna 5
98. poletna 5
99. poletna 5
100. poletna 5

MISNO PERILO

Namizni pri 6 oseh 45 pik
Namizni pri 12 oseh 90 c
Otroške rjuhe 9 c
Rjuha za 1 posteljo 15 c
Rjuha za več kakor 1 posteljo 30 c
Otroške odeje 20 c
Odeja za 1 posteljo 40 c
Odeja za več kakor 1 posteljo 75 c
Pogrinjala za otroško posteljo 10 c
Pogrinjala za 1 posteljo 25 c
Pogrinjala za več kakor eno posteljo 40 c
Brisače 2 m 10 c

Kap jih je zadela...

»Tudi jaz bi jo rada čitala...«
»Cenjena gospa, ne bo mogoče...«
»Zakaj ne?«
»Je napisana v galskem narečju...«
Gospa Chappell je opazila, da je postalo Gvinovo obnašanje zmeraj bolj preudarno. Kljub svoji vdanosti je imel neko gotovost, ki se ji je zdela, da ni povsem na mestu. Zato mu rajši ni dala nobene vprašanja več.
»Ah!« epregovori brezbrizno. »Sedaj pa že moram začeti!«
»Saj smo že tukaj.«
Spalnica grajskega lastnika je bila — kot vsa etanovanja — v drugem nadstropju gradu. Ker so bili poselednji lastniki gradu vsi samci, so bili zaprti sosednje krilo za žene.
Gospa Chappell je stanovala zraven gospe Cassertonove, ki se je bila vselila v dobro ohranjeni »Stolp kavalirjev« kot so imenovali ta del poselopja.
Spalnica, kjer je spal lastnik gradu, je bila pač najlepša. Približno osem metrov visoka in stopetdeset kvadratnih metrov velika dvorana je imela na obeh straneh po en kamin iz žoltordece, nezgorljive opeke.
Na robnikih so bili postavljeni starinski cinasti vrči, svetilke z gorilnikom za olje in evecniki.
Po dolžini so bile postavljene široke omare. Ta spalnica, sredi katere je stala zmerno ve-

lika postelja s preprostimi javorjevimi stebri, je imela samo en vhod.

Vrata so se dala, kot je gospa Chappell takoj ugotovila, brezhibno zapirati in tudi od znotraj zapahnila.

Dva divana eta ji padla v oči kajti bogati okras in dragocena preginjala iz brokata so bili v primeru z drugimi preprostimi stvarmi v kričnem nesoglasju.

Gavin je opazil Helenino začudenost. »Ta dva je prinesel eem gospod Casserton!« razlaga Gavin. »Tako ležijo trakovi vencev, ki jih je dobil po varietejih.«

Po kratkem opazovanju je gospa Chappell ugotovila da so posevalci tej sobani očitno več pozornosti.

Tla so bila iz zlahtnega lesa in pokrita z zelo lepo emirsko preprogo, velikih razmerij. Strop dvorane je bil zložen iz barvastih brun. Ker so bile tudi stene obložene s prijaznejšim rdečim opekastim zidom s temnimi progami, ni bil vtis tako hladan kot sicer drugod.

Ko sta vstopila Chappell in hišnik, je nalahno vztrepetalo vseh štiri in dvajset dolgih sveč. Gavin je dal postaviti mrtvaški oder za grajskega gospoda z izrednim okusom.

Prvo, kar je gospa Chappell opazila, je bilo zrcalo, prepreženo s črno tancico.

Na postelji, ki je bila popolnoma črno preoblečena, je ležal Henry Casserton v fraku.

Briljantni gumbi v erajci so žareli v vseh barvah.

Dostojanstveno so se bliščale kolajne na širokih zaponkah na srčni strani.

Se monokl je stisnil Gavin mrtvecu v oči.

Steklo je odsevalo kot ironičen madež iz obličja.

»Je milostljiva zadovoljna z vtisom, ki ga dela ta oder?« vpraša hišnik.

Gospa Chappell ga dolgo gleda. »Skoraj preveč!« odgovori.

Potrla zajecja Gavin: »Skoraj — pre — več? Kako naj to razume vaš vdani sluga?«

»Vi bi morali iti v službo k pogrebneemu zavodu, Gavin,« odgovori gospa Chappell ostro.

»Tukaj ne pride vaš talent do izraza!«

Hišnik jo gleda brez besedi.

Njegova mala postava je zgledala v črni obleki še manjša.

»Tako, in sedaj me pustite sám!« ukaže gospa Chappell. »Moram na delo!«

Služabnik se ravnodušno prikloni. »Kot zahtevajo, milostljiva...«

Brez hrupa odide iz sobane.

Zopet zaplapolajo vse sveče.

Gospa Chappell si je zavihala rokave svojega delovnega plašča.

Belina njenega delovnega plašča se je nenavadno odbijala od žalne črnine, ki jo je bilo v sobi skoraj preveč.

Kiparka je razložila v obeh mizicah sklede in brisače.

Kot bi bilo tako delo njena navada, je pokrila mrtvecu prsi z brisačo, podložila drugo pod njegovo glavo in začela tretji njegov obraz z mastjo.

Bil je to nenavaden prizor: Lepa ženska sama z mrtvecem!

Izpod plašča, ki se ji je včasih odgrnil, ee je

zdej pa zdaj zasvetil sivkastoder spomladanski kostum.

Prva, tanka in skoraj tekoča plast sadre ee je na licu že skoraj strdila.

Gospa Chappell je pristrigla oporne žice. Zrak je bil skoraj do neznosnosti poln smradu po svečah in vonja po rožah.

Zamišljeno je odložila mlada gospa svoje orodje.

Pristopila je k enemu izmed šestih oken, ki ee imela pisana stekla, in ga odprla.

Obdal jo je slani dih morskega ozračja. Razgled z okna je bil diven.

Spalnica prejšnjega lastnika je ležala na najskrajnejši točki starega poslopja.

In to je stalo na skalnati ploščadi, ki jo je epodaj razdejala morje.

Udarjanje kratkih, proti obrežju se valečih valov, je prihajalo v sobane kot monotono šumljanje.

Šipe v oknih so zažvenketale. Sveče so hotele ugasniti.

Gospa Chappell se je obrnila. V sobano je bil vstopil majhen močiček s temno obleko.

Ravnokar je hotel zapreti vrata, v katere ee je od znotraj upiral veter.

Gospa Chappell je zaprla okno. Sedaj je bilo lahko zapreti vrata.

Neznane se je molče priklonil. Potem je pristopil k mrtvecu.

Izraz njegovega obličja ee ni zganil, ko je zagledal beli, nepravilno izoblikovani Cassertonov portret.